

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Izjava: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.,
za redne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan . . .	K 120—	celoletno	K 125—
polletno	60—	polletno	65—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1 „	10—	1 „	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisano in zadostno frankovano.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Naše premoženje v nevarnosti.

Z grešno zamudnostjo smo končno doživeli drugi korak v takozvani valutni reformi. Te dni lepši naš papirni denar z markami. Vobče vlada velik skepticizem, ali bo imelo resničen uspeh ogromno delo, ki se opravlja sedaj v državi. Ne glede na dvomljivo trpežnost novega markiranja obstoja bojazni, da se ne bodo mogli naš novi markirani denar ubraniti falzifikatom. Sleparska iznajdljivost je že dosegla vzgledno dovršenost. Nevarnost falzifikiranja je pa tem večja, ker je svet zaplavljen z bajno množino papirnatih kron že sedaj, stroji pa še vedno teko. Na vsak način je po drugem žigosanju naš položaj tak, da treba vse sile napeti, da pridemo do novih novčanic, ki bodo varne pred potvarjanjem. Požuriti se moramo do resnično nacionalnega jugoslovanskega novca. Videli bomo kmalu, za koliko se je pri nas pomnožil papirni denar od prvega kolkovanja. Brezdvomno močno povzročena množina jugoslovanskih kron bo najzgovornejša klica po zamenjavi za nov denar — državni dinar. Stojimo pa pred silno težko nalogo, in naši najboljši strokovnjaki morajo na plan, da uredimo valuto in obvarujemo naše narodno gospodarstvo največje nesreče. Kakor se iz poučenih krogov čuje, je množina novotiskanih državnih dinarjev že presegla dve milijardi. Delo se nadaljuje in utegne biti do konca leta na razpolago do tri milijarde papirnatega novega denarja. Znatna množina je to, ali davno ne zadošča, da bi bila recimo v dobrih treh mesecih mogoča popolna zamenjava naše krone za nov državni dinar.

Stojimo na stališču, da se mora v teh kritičnih časih opustiti vsako eksperimentiranje pri ureditvi naše valute. Premalo izkušenj imamo in tudi ne takih finančnih avtoritet, da bi smeli sedaj ravno mi riskirati kakršnokoli relacijo, odnosno konfiskacijo ob zamenjavi starega denarja za nov državni dinar. Denarna kriza je po celem svetu, in bil bi greh zoper sv. Duha, če bi si mi, ki smo v največjih razmerah in imamo le skromen aparat, hoteli dovoliti luksuz eksperimenta z narodnim premoženjem ter hoteli, določiti katerokoli relacijo za zamenjo, storiti hazarderski korak v popolno negotovost. Ne pozabimo, da imamo naša krona v deželni relaciji kupno silo, ki malo zaostaja za dinarjem! V Beogradu se za dinar tako drago živi, da se bojimo v zgled navajati žive primere, ker nečemo korumpirati še bolj naših navijalcev cen. Iz sedanjega položaja moramo pa ven in prestopiti čimprej do faktične iz-

mene. Tako bomo dobili svoj nacionalen denar. Spoštovanje in vrednost mu moramo mi sami še pridobiti v velikem svetu z delom, pridnostjo, eksportom in čimmanjšim importom. Dokler vrednost svojega denarja, kakor se sedaj godi, sami ubijamo doma z raznimi saraškimi mahinacijami ob pomoči diletantskega činovništva v naši centrali, pa tudi izven države s tem, da za svojo dragoceno eksportno roboto terjamo razne »zdrave« tuje valute, katerim s tem ravnanjem sami ženemo kurz umetno kvšku, ne bomo prišli dalje. Errando discimus, spreobrnimo se po zlih izkušnjah. V posesti svojega novega novca bomo morali prodajati le za svoj denar. Le tako nastane vprašanje zanj in le tako se morajo vračati nazaj v lastno državo one svoje našega denarja, ki je prišel s kupovanjem v tujino na tuje tržišče, kjer je nevshečna roba, če ni nobene porabe zanj.

Pri nas je položaj silno težaven vsled obstoja dvojnega denarja: v centrali zaničevane krone in umetno ugodovanega bankovnega dinarja. Pri tem se pozablja, da je krona denar pretežne večine ujedinelega naroda in da je ubijanje naše jugoslovanske krone vnebovpijoč greh na lastnem narodu. Postavila se svojevoljno oficijalna relacija sedaj 1:3 $\frac{1}{2}$, dočim je z nasilnostjo vpriporjena bajsa na beogradski borzi, za svetovni promet malopomembni, potisnili krono skoro na razmerje 1—5. Krona je na »umoru«, piše beogradski list in triumfalno naznanja, da v Srbiji ves promet zavrta našo krono kot novec brez vrednosti, ki je zapadel smrti. Ali režiserji in vpriporitelji te prenevarne kampanje vedo, kaj delajo? In to prav sedaj, ko se z velikanskim aparatom kron maskira v drugič in ko se po oficijalnem naznanju hoče doseči z 20% odtegnitvijo krožečega denarja vrednost naše nacionalne krone.

Glasno dvigamo svoj svareč glas: Gospoda, tako ne sme dalje! Ne uničujte premoženja 3/4 našega prebivalstva. Za vse naše voditelje pa je pet minut pred dvanaesto uro, da se z vso odločnostjo ustavijo uničevalnemu delu, ki je v teku v Beogradu. Danes pri nas ni vprašanja, katero bi bilo važnejše in usodnejše za državo, kakor je vprašanje valute. Osem tednov brez novin ni bilo moč opozarjati na herostratsko delo. Sedaj pa treba, da se vse dvigne in postavi pokoncu proti preteči opasnosti. Ključemo centralno vladno in jo rotimo, da ustavi uničevalno delo. Reševanje valutne reforme via facti odklanjamo. Saraška finančna »vrednost« ni na

mestu, kadar gre državi za vprašanje biti ali nebiti. Važno je vprašanje o avtonomiji in centralizmu, ali, gospoda, v prepiru za ali proti avtonomiji ne dopuščamo, da bi finančni spekulantje nadaljevali anatomske študije z našim narodnim premoženjem.

Dovršivši dosedanje kolkovanje, bomo ugotovili množino kronskega novca v državi, potem pa lažno dalje do zamene za državni dinar. Pri tem mora govoriti naš parlament, ker gre za prvotne vrednosti. Sedanje krone je vzeti čimnapreje iz prometa. Okolnost, da ne bo še dovolj novega državnega denarja za popolno zamenjo, ne sme ovirati zamene. Ob danem terminu se naj razpoložljiva množina takoj zamenja, za ostanek pa se naj do bone (obveznice), katere se naj potem postopoma zamenjajo za dotiskane dinarje. O usodnih bonov (obveznic) pa se mora vnaprej spregovoriti jasno besedo. Vsaka relacija bi bila zlasti dandanes samovoljna in krivična, zanesljive podlage ni, pomenjala bi le konfiskacijo premoženja. Bila bi to najkrivičnejša oddaja premoženja, ki bi predvsem zadela najširše plasti našega naroda in trde, stare prihranke. Vojni dobijkarji in spekulantje so se že zdavnaj salvirali, oni imajo svoje dobičke že v zlatu, v tujih valutah ter v stvarnih vrednostih na varnem. V posesti novega državnega denarja, ki mora postati res državni novc za celoten naš narod, bomo delali, ustvarjali nove vrednosti in eksportirali. Dvojni novc mora izginiti, le en denar bodi državno plačilno sredstvo. Ujedinjeni narod mora imeti en novc enega emisijskega mesta!

Pridno delo in čvrsta produkcija bo pomagala našemu novemu novcu do vpoštevanja in veljave. Sedaj pa ne igrati se z ognjem, da se ne uverite prepozno o tem, da gre ljubezno skozi denarnico. Premlada enota smo, da bi smeli delati premoženjske eksperimente. Mi smo dobri Jugoslavlani in hočemo ostati, prav zato na smo morali napisati ta članek. Odvrtiti je treba od demovine pretečo opasnost.

B. H. S.

Odprimo oči.

Paris, koncem novembra 1919.
Vsakemu — pardon, v mili naši domovini najbrže malokomu, v daljnem balkanskem iztoku pa še manj — je znano, kaka nevlita da se je pripravljal v Veliki Britaniji. Štrajk železničarjev je bil v polnem teku. Z vohemotno silo je izbruhnil — skoro nenadoma in pretil potegniti za seboj sloje vseh prometnih panog, rudokope itd., in tako pripraviti pod krinko boja

za socialni obstanek, za cene in za industrijo, mogočno revolucijo. Lahko se res, da je bil cel štrajk politična mahinacija — revolucionarne stranke. Marsikje je bila situacija vže tako dozorala, da se je moglo prosto reči — to je pričetek boljše viza. — Nevarnost, ki je pretila Angliji je bila velika. Znal bi nastati orkan, ki bi s se nevideno vohemotno silo izbruhnil v strašni svetovni preobrat v revolucionarnem, boljše vizičnem smislu — brez zakona, brez zaštite.

Oblaki, ki so se zbirali nad angleškim ozemljem so bili temni kot še nikdar — in že se je mislilo, da ni več rešitve pred katastrofo. — A glej »bluejackete« modro nebo se je zopet prikazalo. — Zmagala je vlada s svojim aparatom po strašni borbi — štrajk je prestan!

Izbruhnil je z nepopisno silo — 100 in 100tisoče je bilo štrajkujočih — v vseh mestih, na deželi, v celi kronovini angleški. — Ni ga bilo vlaka, ki bi vozil, skoro ne voza videti na cestah. Velikim mestom, osobito 9milijonskemu Londonu je pretela naravnost — lakota. Kakor so izračunali izvedenci je stal štrajk na dan okoli 1 milijona, a za cel dobo okoli 50 milij. funtov šterlingov, to je v kronah po današnji valuti izraženo, ogromno svoto od 13.000.000.000 K, toraj 13 milijard kron. Organizacija prostovoljcev, navoz rezervnega materiala, sosedbo za tovrstne avtomobile, garancije, plačila radi štrajka nezaposlenim (samo pri železnica okoli 335.000 nezaposlenih), kompletna izguba industrije in nje proizvodov za dobo štrajka, popolno ali delno uničenje raznih živil in pridelkov, ki so bili nakopičeni v vagonih ali skladiščih, obstava izvoza iz kronovine itd., vse to stvarja označeno ogromno svoto v par dneh. In zmagal je zdrav narod z dobro vlado na čelu. — Bil je s strani sindikatov izvršen pravzaprav proti vladi nepričakovan naskok. Če bi ne uspel popolnoma v sedanjosti, imel je vsaj prihodnost zase. Bil bi torej generalna skušnjava za prihodno revolucijo. Taktika štrajkujočih je bila fino prevladana. Nenadni izbruh, vstavljen vsakega prometa, vseh železnic, s tem izstradati večja mesta, zmagati nad vlado in nad vsemi družbami in njih pravilo. Skratka: aranzirati na nov način drugo Rusijo.

A računali niso ti gospodje z vlado Lloyd Georgeja in tudi ne z zavednostjo celokupnega angleškega naroda. Videla je vlada in narod državo v nevarnosti »civitas in periculo!« — In takoj brez odloga se je šlo na delo, na pravo delo z roko in umom — Takoj je vlada odredila v celi zemlji najstrožjo racionacijo živeža. Vsakdo je dobil manj kot za časa najstrožje podmorske vojne. In ni ga bilo angleškega podanika, ki bi se ne držal predpisa. Zaveš — država v nevarnosti« je vsakemu dala moč, da zmanjša svoje potrebe na minimum. In vsakdo je to v pravi ljubavi do domo-

vine rade volje storil. — A ne samo to. — Vlada je organizirala cele trupe prostovoljcev za vožnjo tovornih avtomobilov, vprežnih voz, pešakov itd. Cel narod je bil pozvan, odzvati se klicu svojih vodij, svoje vlade. In odzval se je. Vsi sloji brez razlike, milijonar, lord, grof, trgovec, prosti delavec, dijak, gospod ali gospa, vse je hitelo na delo. In vozil je tovorni avtomobil lord Z., ki ima 100 in 100 milijonov, in vozil je voz za mleko veletrgovec in nakladale so živila v »market-halls« gospe z rokavicami in vozili so vlaki z baroni, oficirji, uradniki, posetniki itd. kot uslužbenci. Mlad, star, bogat ali reven, vsak je po svojih moči doprinesel k mogočni stavbi vladnega jezera proti pretečemu potonu. — Ni treba misliti, da je bilo gore označeno delo prostovoljcev in prostovoljk lahko ali za šalo. — Mnogi so slučajni, da so stavkujoči mirno delujoče napadali, da, kot v slučaju Miss Haeriesth v Londonu, smrtno ranili.

In organizacija stavkujočih je stala tako pred čudovito organizacijo vlade, ki je s prekrasno organizacijo uspeła, vsak dan večje in večje množine vlakov in voz itd. spraviti v promet, nakopičiti živila, ogelje, bencin, rešiti krizo — glada.

In ko se je bil ta nečuten in nadčloveški boj, ni vlada mirno gledala, kako se bje boj, bratomoni boj. Ne! Pogajala se je javno s štrajkujočimi, delala predloge, trudila se brez provokacije, a tudi brez slabosti, držeč svojo pozicijo, pomirjevalno vplivali, va-bitu zopet k rednemu delu; — a obenem neizprosno organizirati rešilno akcijo. In stavkujoči so uvideli — in sprejeli so predloge — ki jih je vlada že pred 14. dnevi stavila. — Zmagala je krasna narodna zaveš. — A glej! Sedaj je glavno! — Ni se povpraševalo, kdo je zmagal — ni se hujskalo, mi se natolevalo in blatio nasprotnikov. Ne, nasprotno! — »The bells are ringing«. Zvonili so zvonovi, proglašali so mir, proglašali so slavo onemu, ki je dal tako krasno zmago samozavešni naroda. Utihihi so časopisi s hujskanjem, vsakdo je le naglašal, hvala Bogu, da je nevarnost od domovine odvrnjena. In radostila so se srca in bratsko so si segli v roke štrajkujoči in prostovoljci, oba v trdnosti zavesti: »We both are English« (mi oba sva Angleža).

In mi? — Slep smo in gluhi! Ne vidimo, ne slišimo, nečemo videti, nečemo slišati. »Domovina je v nevarnosti«, to ve vsak. Da preži povsod ob naših mejah kot jata gladnih volkov pet naših sosedov na kos naše zemlje, ki bi njih požrešnosti dal utehe, je vsakemu znano. Da naš denar nima mednarodne veljave — občuti sosedno vsakdo, ki mora kaj iz tujine dobavljene kupiti. Da v desorganizaciji propadajo temelji pravice, da se ne varuje več največje dobro: stan, lastnina itd., da se krade po železnica in javnih napravah itd., to vse nas ne moti, da se bje ljuti strankarski boj. Kaj zakon!

LISTEK.

Dr. Ivan Tavčar:

Obletnica svobodne Jugoslavije.

(Govor dne 29. oktobra t. l. v dvorani hotela »Union«).

Dragi rojaki! Obhajamo obletnico, odkar se je vsled francoskih, angleških in ameriških premag v Flan-driji in Vogeza ter srbskih premag ob Vardarju zrušila nekdanja avstrijska fronta ob Pivji ter je vsled tega padlo na kolena tudi nekdanje avstrijsko cesarstvo. Obletnico obhajamo tistih slovesnih in navdušenja polnih dni, ko se je naš narod odklenil jugoslovanske domovine in ko smo se zavedli, da nismo več mala provincija pod habsburško dinastijo, temveč del velikega naroda, ki bo enkrat, in naj so razmere danes take ali take, ob našem Jadranskem morju imel prvo besedo ter zajemal iz ravno tega morja svoje zdravo in cvetoče gospodarstvo življenje. Vedeli smo takrat, da se bo na starih razvalinah zgradilo novo poslopje, novo od temeljev pa do strehe, ker smo vedeli, da nam je Avstrija, ko je šla od nas, zapustila same potrditve, same razvaline in puščave.

Preprečiti se ni dalo, da bi se tisto visoko navdušenje, ki je pred letom dni vladalo po slovenskih pokrajinah, ne bilo polagoma nekoliko ohladilo. Padlo je precej slane na to navdušenje, in ta slana je osmodila marsikatero srce, je pokončala obilo nad, ki so pred letom, kakor hité gobe iz zemlje, hitele iz naših duš. Veliko jih je bilo med nami, ki so bili v trdni veri, da se bo Jugoslavija takoj, ko nas bodo Habsburžani zapustili, kar čez noč izpremenila v obljubljeno deželo, v kateri bo padala mana in v kateri se bosta cedila mleko in med. Z drugo besedo: mnogo jih je pričakovalo, da bo Jugoslavija, kakor nekda Atena očetu Jovu iz glave, iz ententnih rok skočila na dan, da bo okrog njenega dobro rejenga telesa rožljalo orožje in da se bo vsa zemlja potresla, če bo ta novodobna Atena le malo dvignila železno svojo pest. Vse to so bile lepe sanje, in danes, pri obletnici, vemo, da se niso izpolnile, ker se Jugoslavija ni dala zgraditi v teku enega leta, danes vemo, da še ni dograjena in da niti v teku nekaj let še ne bo dograjena v tistem žaru in bleisku, kakor si jo predstavljajo koprneče naše duše!

Ali Jugoslavija se gradi!

Vemo, da so temelji Jugoslaviji ustvarili naši vojniki, ki so preživeli

svojo kri ter ž njo polili naš Kras in pozneje pokrajine zelene Benečije. Prešlo se je toliko krvi, da bi bila gnala mlinska kolesa. — in če jih je gnala, tekla so ta avstrijska kolesa, ne da bi se bilo kaj namlelo za nas. Njihovi grobovi so samo mejniki proti nekdanji Avstriji, ki določajo črto, čez katero ta Avstrija ne bo mogla priti nikdar več. Ti mejniki ji za vse večne čase zapirajo pot v Jugoslavijo! In v tem so mrtvi naši junaki sodelovali proti polaganju temelja novi in resnični, svobodni naši domovini!

Vemo, da so pri tem temelju predvsem sodelovali sinovi naših srbskih bratov, ki so trumoma umirali po albanskem pogorju in katerih kosti se še danes belijo po albanskih pustinjah. Ti sinovi junaške naše Srbije so umrli, do zmagave pa niso pripomogli sebi, temveč ententi, ki jih je zatajila in ki, kakor vse kaže, nas hoče sedaj iz nemškoma-madarskega suženjstva potisniti pod nič manj grenko suženjstvo ošabnega latinskega plemena, ki je navadno takrat zmagovalec, če so mu drugi priborili zmago. Ali tudi junaški Srbi so sodelovali pri temelju naše domovine s tem, da so njihovi, od entente prezrti in morda celo zaničevani grobovi spomeniki tiste jugoslovanske moči in tiste jugoslovanske ljubezni do očetlave, a

katero smo se obvarovali nemških navalov in predvsem navalov barbarskih Osmanov, ki nas v teku dolgih stoletij niso mogli streti, kakor nas v bodoče ne stre lačna pohlepnost latinskih rodov.

Zatorej je naša prva dolžnost, da se pri današnji obletnici z neskončno ljubeznijo in hvaležnostjo spominamo grobov, v katerih počivajo najboljši jugoslovanski sinovi!

Prvi nauk, ki ga zajemamo iz prvega leta svoje samostojnosti, se glasi tako, da so nam državo naši junaki posvetili s svojo smrtjo, da jo pa bomo morali tisti, ki smo ostali za njimi, zgraditi s svojim delom, s svojim trpljenjem in, če treba, tudi s svojim življenjem. Če nam je usoda prisodila še več trpljenja in pomanikanja, še več solz in zdihovanja, gotovo je to modro od nje. Jugoslavija se mora ustvariti sama iz sebe! In bolj ko bomo trpeli zanj, bolj ko bomo v potu svojega obraza gradili njeno mogočno stavbo, bolj ko bomo občutili trpljenje, pomanjkanje in ponizovanje, bolj jo bo to priklopilo našim dušam, tako se bomo polagoma vendarle zavedli, da je Jugoslavija, rojena in vstvarjena z našim trpljenjem, naša resnična domovina. In pričeli jo bomo vendar že enkrat s tisto samozvestostjo, s tistim polnim

prepričanjem in s tisto močno odločnostjo ljubiti, kakor ljubim mati svojega otroka, katerega je tudi rodila v bolečinah.

Glavni nauk, katerega črpamo iz kratke jugoslovanske preteklosti, je pa ta, da mora že danes zadnja naša koč, če imamo količiki pameti v sebi, prešinjati vera, da nas mora pri mogočnem delu, ki ga opravljamo za novo svojo državo, polniti ena sama misel: da smo na jugu en sam narod, ki poseduje veličastne pokrajine od našega Triglava pa skoraj do Egejskega morja, en narod — ena država, ki morata nositi v sebi eno samo dušo. Ta enost, to ujedinenje mora predvsem izključiti vsake politične sanjarije, ki bi ustvarile le tako Jugoslavijo, da bi že takoj pri rojstvu ne bila ničesar druge, nego razvezana Svatoptukova butara! En sam dih mora prevevati vso Jugoslavijo in vsak, tudi poslednji državljani, mora biti, kakor nekda stari Rimljan, ponosen na to, da je državljani ene same, ujedinjene in celotne države, v kateri bodi sicer obilo svobode, v kateri pa bodi izključena vsaka možnost, da bi se smelo prosto in brez kazni glodati na glavnih koreninah, katere redé to državo. Tako Jugoslavijo hočemo imeti in tako Jugoslavijo bomo imeli. Če nam je ententa noče podariti, jo bomo sami zgradili.

Kaj dobro, kaj država, če je tudi v
ukraini nevarnosti! Stranka, stranka —
to je glavno načelo.

Kaj res ne vidimo, da je ura dvanaest,
da naš ugled v inozemstvu pada z vsa-
kim dnem, da dobre volje, koje smo
pokazali v začetku, ni več, da je le
»pohlepnost« in »stranka« geslo, s ko-
jim se nas vodi —! Proč, gospoda mo-
ja, s praznimi frazerij, proč z onimi p-
javkami, ki sesajo najboljšo kri in

moč iz našega državnega telesa! —
Na delo, na resno, plodono-
sno, realno delo, naj bo naše
geslo! Posvetimo domovini v prid naše
moči — ne za zasebne cilje, temveč za
obstank milo domovine. »Naš čoln
otmino« — topalja se!

Angleški veliki narod, njega samo-
zavest in prekrasna organizacija onih
nesebičnih mož, ki so njemu načelu, pa
nam bodi za vzor in v posnemanje.

Iz memoarov bivšega ministra grofa Czernina.

Bivši avstro-ogrski minister
zunanjih del grof Otokar Czernin je
izdal pri Ullsteinu v Berlinu svoje
memoare iz časa svojega mini-
strovanja med svetovno vojno. Nje-
gov spomini so vezani na nam raz-
krivajo marsikaj, kar se je med
vojno godilo za kulisami in o čemer
takrat nista javnost ni ničesar slutila.
V naslednjem hočemo podati ne-
kaj zanimivosti, ki nam v svetli luči
kažejo, kako so že leta 1917, bili na
dunajskem dvoru in v poučenih vlad-
nih krogih prepričani, da je razpad
avstro-ogrške monarhije docela
neizogiben.

Meseca novembra 1917 je pisal
grof Czernin enemu izmed svojih
prijateljev pismo, v katerem se na-
haja tudi tale odstavek: »Včeraj se z
gotove strani zopet poskusili, da
bi mi ubili v glavo, kakšne koristi bi
imela Avstro-Ogrska, ako bi skle-
nila z Antanto separatni mir. O tej
stvari sem govoril s cesarjem Kar-
lom in mu pojasnil, da bi bilo tako
postopanje čim človeka, ki se iz
strahu pred smrtjo ustrelji. Jaz za
takšno dejanje nisem sposoben.
Prav rad pa sem pripravljen, da od-
stopim pod kakršnokoli pretvezo in
cesar bo prav lahko našel moža, ki
bo pripravljen, da poskusi skleniti
separatni mir z Antanto. Cesar je
mojce poslušal moje razlaganje. V
njegovih okoliščini se nahajate dve stru-
ji, ena vleče na desno, druga na le-
vo. Ako bi sklenili separatni mir, bi
s tem pri Antanti ničesar ne pridobi-
li, izgubili pa bi vse zaupanje v
Berlinu. Ako hoče Avstro-Ogrska
preiti k sovražnikom, naj to stori,
toda jaz pri tem ne bom sodeloval.
Neprestano markirati izdajo, ne da

bi se jo izvršilo, tega ne morem
smatrati za pametno politiko.« Kon-
cem svojega pisma pravi Czernin:
»Jasno vidim, da se poraja med krči
in bolestin docela nov svetovni red.
To je vse miren dogodek, svetovna
revolucija, ki se dograja, in svet-
ovna vojna sama je morda samo
epizoda, začetek veliko silnejših pre-
vratov, ki so še skriti v mraku bo-
dočnosti.«

O ministrskem svetu, ki se je
vršil koncem l. 1917, med mirovnimi
pogajanj v Brest Litovskem in ka-
tereja sta se udeležila z ogrske
strani tudi Wekerle in dr. Gratz, po-
roča Czernin, da je kot zastopnik
ogrške vlade nastopil dr. Gratz ter
zahteval, da naj se združena Poljska
prepusti Nemčiji, za to pa naj Av-
stro-Ogrska sebi prikloni Rumuni-
jo. To zahtevo je podpiral tudi dr.
Wekerle. Grof Czernin se je z vso
odločnostjo upiral temu načrtu, na-
glašujoč, da ga ni mogoče izvesti,
ker že vsi avstrijski ministri eno-
dušno zastopajo mnenje, da je že v
dveh mesecih razpad avstro-ogr-
ske monarhije neizogiben.

Govorec o mirovnih pogajanjih
v Brest Litovskem beleži Czernin
to-le zanimivo podrobnost: Raz-
pravljajoč o položaju ruske boljševiš-
ke vlade pri mirovnih pogajanjih se
je izrazil nemški državni tajnik
Kühlmann tako-le: »Rusi imajo sa-
mo eno izbiro t. j. da se izjavijo, s
katero omako hočejo, da jih požre-
mo.« Na te duhovite besede je Czernin
odgovoril: »Tout comme chez
nous.« (Čisto tako, kakor pri nas).
— Odlomke iz Czerninovih memo-
arjev bomo še priobčili ob priliki.

Kako je nastala vojna.

Pod tem naslovom je napisal Kaut-
sky knjigo, v kateri je nanizal doku-
mente, ki izpričujejo, da zadene glavna
krivda za izbruh svetovne vojne bivše-
ga cesarja Viljema. Knjiga še ni izšla v
nemškem jeziku, pač pa so že priobči-
le »Times« izvirček iz te knjige na nem-
škem jeziku in nedavno je izšel posne-
tek iz te knjige kot posebna priloga ho-
landskega »Nieuwe Rotterdam-
sche Courant«. Iz te priloge posnema-
mo tele zanimivosti: Meseca junija
1914 je poročal nemški veleposlanik
Tschirschky o sarajevskem umoru ter
pri tem naglašal, da porablja vsako pri-
liko na dunajskem dvoru, da bi mirno,
vendar pa zelo odločno in resno svaril
avstrijsko vlado pred prenapetimi kro-
gi. Na to poročilo je napisal bivši ce-
sar Viljem svojo odločno: »Kdo ga je v to
pooblastil? To je velika neumnost, stvar
za sploh čisto nič ne briga. Kasneje,
ako bo šlo vse naopak, se bo reklo, da
Nemčija ni hotela. Naj opusti takšne
gluposti. Srbe moramo ugnati in sicer
takoj!«

Dne 10. julija je poslanec Tschir-
schky poslal strogo tajno poročilo o
predavanju, ki ga je imel takratni mi-
nister zunanjih del Berchtold pri cesar-
ju Franu Josipu v Islu. V tem poročilu
je poslanik naglašal, da je cesar Fran
Josip zastopal mnenje, da se morajo
staviti Srbiji konkretne zahteve. Viljem

je napravil ob robu tega poročila tole
opazko: »Da, to je naravno in nedvom-
ljivo!«

Tschirschky je nadalje javil, da mu
je Berchtold izjavil, da bi bilo zanj zelo
nesimpatično, ako bi Srbi sprejeli vse
pogoje. Zato on resno razmišlja, da bi
stavil takšne zahteve in pogoje, ki bi jih
Srbija absolutno ne mogla sprejeti. Vi-
ljemova opazka k temu poročilu se je
glasila: »Srbi morajo izprazniti
Sandžak, potem bo prišlo gotovo
do spora. Sandžak mora
dobiči Avstrija, da s tem pre-
preči zvezo Srbije s Črno
goro. S tem bo poskrbljeno tudi za to,
da Srbi ne pridejo do morja.« Končno je
Tschirschky še sporočal, da bo takoj
drugi dan avstro-ogrski vojni minister
odšel na dopust in da bo načelnik ge-
neraln. štaba Hötendorff za nekaj dni
odpotoval z Dunaja, vse to pa se zgodi
zategadelj, da bi se v inozemstvu odv-
rnil vsak sum od dogodkov, ki se pri-
pravlja. Tej vesti je Viljem II. pripisal
opazko: »Otročje! Jaz sem proti vsem
vojnim posvetovanjem in konferencam,
ker pri teh zmagujejo vedno tisti, ki so
manj energični.« V vseh vesteh, ki so
javile o nameravanem energičnem na-
stopu, je Viljem dotične stavke debelo
podčrtal. K obvestilu Tschirschkega, da
je sedaj tudi grof Tisza mnenja, da se
mora monarhija odločiti k energičnim

riti, kakor se je nekdanj pričakovalo,
vzrastle bo ta Jugoslavija iz lastne
svoje moči!

In ta moč je ogromna!

Če pravično presoajamo dogodke
zadnjega leta, moramo priznati, da je
od prvega početka pa do danes naša
država živela od svoje lastne moči.
Preživeli smo veliko nadlog, in če bi
bili pričakovali rešitve od entente, bi
nam bila poslala kot zdravilo — laške
bajonete. Tega zdravila nismo zahtev-
vali. Pomagala pa nam je plemenita
srbska vojska, da se je mogel med na-
mi obvarovati red in da nismo doživeli
krvavih izgredov, kakor jih je n. pr.
doživela naša madjarska sosedja. La-
skota nas je hotela preganjati, a za silo
smo jo odgnali; odgnali pa smo jo sa-
mo s tem, da nam je srbska zemlja pri-
šla na pomoč s svojimi obilnimi sadovi
in plodovi. Lastna moč Jugoslavije je
velika, in skoraj bi trdil, da jo v tujini
vedo bolje ceniti, kakor jo cenimo mi
sami. Strah pred to močjo nam je že
danes ustvaril smrtnega sovražnika:
Italija je postala naša smrtna nasprotni-
ca, ker se že danes takorekč trese
pred močjo, ki sili na dan iz naših gro-
bov in ki tiči že danes v naših kosteh.
Da strah je velik, ker bi človek druga-

če ne umel tistega neplemenitega po-
stopanja tako velike države, kakor je
Italija. Vse njene želje gredo na to, ka-
ko bi nas oplenila in oropala in kako
bi nam, komaj da smo prišli na svet,
odsekati roke in noge, da bi naša drža-
va ne mogla živeti. Da jo v tem pod-
pira, kakor pravijo, tudi Francoska, to
vzbuja naše obžalovanje, da se nam na-
sproti latinska kultura ne bo pokazala
v tisti omejeni in nes pametni ozkosr-
čnosti, s katero nas je dosedaj davila za-
slepljena nemška kultura.

Zatorej si ne moremo kaj, da bi
danes, pri obletnici ne obžalovali po-
stopanje diplomacija v Parizu, ki je
nas Slovence izročila Italiji, da lahko
nastopa nam nasproti kot lačen tiger, ki
sme iztrgati iz našega telesa najboljši
kose. Obžalujemo pa predvsem, da je
bila ta diplomacija tako slepa, da bo
končni mir Bolgarijo bolj protežiral, ka-
kor pa našo ubogo Srbijo, ki je v pra-
vem pomenu bede izkrcavala za en-
tento.

Svetovni mir in pa latinska gra-
bežljivost nam bosta prizadela pre-
june globoke rane. Apeliraj na pra-
vico ljublj Pariza, temu smo se odva-
dili. Vzlic temu pa imamo tolažbo, da
nam taki junaki, kakoršen je D' Annun-
zio, lahko opraskajo telo in s pomočjo

korakom, je pripisal bivši cesar: »Brez
vsakega dvoma.« O svojem razgovoru
s Tiszo je poslanik tudi poročal cesar-
ju Viljemu in pripomnil, da mu je Tisza
ob slovesu krepko stisnil roko in mu
rekel: »V takj enodušnosti in v takem

soglasju smo močni in nepremagljivi ter
lahko z zaupanjem zremo v bodočnost.«
K temu je cesar Viljem pripisal opazko:
»Končno vendar enkrat mož na svojem
mestu!«

Dr. Kramar o novi Rusiji.

Liubljana, 9. decembra.

Pravkar v Ljubljano dospela »Li-
dove Noviny« priobčujeta razgovor
svojega pariškega dopisnika z drjem
Karlom Kramarjem, ki se je pred nekaj
dnevi vrnil iz svojega potovanja po Ru-
siji. Dr. Kramar se je o sedanjih ruskih
razmerah in o bodočnosti Rusije med
drugim izrazil takole: »V evropski ja-
vnosti se sedaj mnogo govori o nevar-
nosti caristične reakcije. Toda zago-
toviti moram vsakogar, da danes v Ru-
siji nihče ne misli na reakcijo. Ne pra-
vim, da bi pravih reakcionarjev na
Ruskem ne bilo, toda nahajajo se v ta-
ko neznatni manjšini, da nimajo prav
nobene vpliva. Kar se tiče generala
Djenikina in njegove okolice, lahko tr-
dim, da so to ljudje, ki jih navdušuje
samo ena ideja: kako bi čim najhitreje
napravili konec kruti epizodi, ki izse-
sava Rusijo do krvi, ter ujedini vso
veliko rusko domovino, zagotovivši ji
vse demokratične svoboščine, da bi se
zopet mogla lotiti svojega velikega
zgodovinskega poslanstva.« Želel bi, da
bi naši ljudje videli junaško pozhrtvoval-
nost, s katero ruski borci prenašajo vso
bedo in trpljenje, ki so je vzeli nase
prostovoljno. V okolici generala Djen-
ikina sem našel moške in ženske, ki so
bili navajeni na življenje bogatašev,
kateri pa so sedaj vzeli z obdobjanja
vrednim samozatajevanjem nase breme
uboštva, v istini evangelijskega. Djenikina
je vzor pravega demokrata. On je ve-
lik general in izborni organizator. Nie-
gova vera v bodočnost in veličino Ru-

sije je trdna in neomajna, kakor skala.
V času, ko sta pretrpela Kolčak in Ju-
denič znatne vojne neuspehe, nisem bil
več v Djenikinovem taborišču, ki se na-
haja v Taganrogu. Toda iz vtiskov, ki
sem jih sprejel v razgovoru z njimi,
vem čisto gotovo, da mu ti vojaški ne-
uspehi nikdar ne odvzamejo poguma. V
vojni se vrsti uspeh za neuspehom, ja-
da general Djenikin je krepko prepri-
čan, da bo zmaga na njegovi strani. Se-
veda dan in uro te zmage ni mogoče
prorokovati vnaprej, eno pa je gotovo,
da ni več daleč dan zmage demokrati-
ske Rusije... V dno srca sem uverjen,
da postane Rusija v ne več daljni bo-
dočnosti močna ujedinjena in demokrati-
ska država. To je za me aksijom in s
tem aksijomom bi morala računati tudi
Evropa, ako neče izgubiti ogromnega
reservoara najraznovrstnejših sil, ki jih
bo združevala v sebi bodoča Rusija.
Polisejšitvo je bila težka rana, toda
imela je vsaj to dobro posledico, da so
se Rusi spokorili in da so se izlečili in
se še izlečijo od zablod in boleznj mi-
rnosti.« Dopisnik je končno postavil drju
Kramarju tole vprašanje: »Ali veste, go-
spod doktor, da Vas smatrajo za enega
izmed glavnih avtorjev bodoče ruske
ustave in da so listi o Vas že pisali kot
o bodočem predsedniku ruske republi-
ke?« Na to vprašanje je dal dr. Kramar
tale odgovor: »Ono prvo je morda res-
nica, o onj drugi stvari pa ničesar ne
vem. Vidite, kako je dobro, ako ima
človek v zalogi kak drugi poklic!«

Jugoslov. dem. starešinska organizacija.

Jugoslovenska demokrat. starešinska
organizacija v Ljubljani je imela v nedeljo,
dne 7. decembra ob 9. dopoldne v posveto-
valnici mest. magistrata svoje drugo zbo-
rovanje, ki je bilo precej dobro obiskano.
Organizacija je bila ustanovljena meseca
novembra t. l. v Celju ob priliki prvega zbo-
rovanja jugoslovenskih duševnih delavcev.
Program drugega zborovanja je bil: 1. Po-
ložaj inteligence. 2. Naloge inteligence v
bodočnosti na prostnem polju. 3. Naloge
inteligence na gospodarskem polju in 4.
Duševne smeri med jugoslovenskim dija-
štvom.

Zborovanje je otvoril predsednik or-
ganizacije g. dr. Pavel Pestotnik, ki je
pozdravil udeležnike s primernim nagovo-
rom in naslikal položaj inteligence s stali-
šča gospodarske, kulturne, socialne in po-
litične krize; navajal je ostro nasprotje
med privatnimi gospodarskimi težnjami in
državnimi socialnimi tendencami. Vseled
male probujenosti širokih ljudskih mas in
vsled reakcionarnih teženj konservativnih
strank nas čakajo glede ljudske izobrazbe
veliki boji. S stališča preteklosti je družab-
ni red v svojih temeljih omanjan, dasi stoji
socialne plasti v čisto novem razmerju
druga k drugi in tudi k državi. Na napred-
na starejšinstva so delovali od časa, ko so
zapustila visokoškolska društva, najbolj raz-
lični življenjski vplivi. Skupna pa je osta-
la vsem ideja naprednosti, svobode, demo-
kratičnega in socialnega pojmovanja drža-
vinih in vseh javnih ter zasebnih institucij.
Na tej skupni podlagi hočejo starejšin-
stva iskati skupne smernice za pozitivno
udeleževanje inteligence pri domačem delu.

K prvi točki dnevnega reda je poro-
čal gosp. prof. dr. P. Grošelj. Imamo
dvoje vrst inteligence: inteligenco po iz-
obrazbi, ki dela le za svoj materialni do-
biček in inteligenco duha, ki si je usvojila
geslo: Dolžan ni samo, kar vleče mu stan,
— kar more, to moč je storiti dolžan. To
idealno delo so spočetka ob narodovi le-
targiji vršili oni maloštevilni nabožniki:
duhovniki, odvetniki, zdravniki, v kolikor
jim je to dopuščal njihov poklic. Pozneje

je proniknila kultura vedno globlje v naro-
dove plasti, iz katere so izhajali vedno bolj
pogosto kulturni narodni delavci, ki so oži-
votvorili razne kulturne institucije. Danes
se nahaja naša inteligenca na razpotju: ena
smer je dosedanja idealna druga smer je
ona, ki sledi nagibom žepa, videč, da se
onin, ki krenejo to pot, v materialnem
oziru najbolj godi. Dvoje viharjih preiz-
kušelj je prestala naša inteligenca: preiz-
kušnja klerikalnega nasilja in korupcije in
preizkušnja avstrijskega militarizma. Inte-
ligenca je, pravimo, cvet naroda. Vsakemu
cvetu pa mora slediti sad.

Prof. dr. Ilešič je v svojem refera-
tu poudarjal kulturno ločitev od Nemške
Avstrije in združenje v novi državi, kjer
nam je treba delovati tudi za duševno uje-
dinjenje. Svoje sile moramo postaviti po-
polnoma v službo državi z uveljavljanjem
naše kulture v inozemstvu. Ako bi bili de-
set let poprej iskali zveze med seboj in
med ostalimi slovanskimi narodi, bi danda-
nes oni usodopolni londonski dogovor ne
eksistiral. Sedaj nam vse podrobno delo v
Parizu, s katerim hočemo inozemstvo opo-
zoriti nase, ne koristi mnogo. Zato moramo
v tem pogledu zamujeno popraviti. Dose-
daj je bila glavna naša naloga rušiti, sedaj
pa moramo zidati. Vseled tega bi intelli-
gencja vseh onih nemoralnih in za nas pogub-
nih nasilnih sredstev kot n. pr. stavk, ne
smela poznati. Inteligenca se ne sme sra-
movati dela, tudi ne najpriprostejšega, ako
hočemo vzgojiti narod v demokratičnem
duhu. Solniki in učitelji morajo izstopiti iz
svoje ekskluzivnosti, kajti šola ni sama
sebi namen. Pravi demokratični duh naj se
uveljavlja potom Sokolstva.

Predsednik deželne vlade, dr. Gregor
Žerjav, je konstatiral preveliko pomanj-
kanje gospodarske strokovne izobrazbe in
bodril inteligenco na tozadevno izpopolnje-
vanje. Vse vladne navedbe so toliko časa
zaman, dokler nimamo strokovno izobra-
ženih, izven upravnih uradov stojičih fak-
torjev, ki bodo zmogli sodelovati in kontro-
lirati gospodarsko življenje, osobito cen
počeni od surovina pa do končanega iz-
delka v prometu.

Akademik Anže Novak je podal ju-
goslovanstvo kot kulturni pojem v smislu
delovanja in pisanja pokojnega profesorja
Skrlca. Dijaštvo gleda jugoslovanstvo s
stališča kakor jugoslovanstvo dijaštvo pred
vojno. Zato zahteva, boj proti korupciji. Vsi
študiji so v splošno narodovo korist, zato
ima pravico študirati na račun celokupno-
sti. V smislu svojih izjavljaj je prečital re-
solicijo, ki je bila sprejeta.

Vsi referati izidejo kasneje v posebni
brošuri.

Istega dne zvečer se je vršil prijatel-
ski sestanek starejšinstev in napredne vi-
sokošolske omladine v Narodnem domu z
nagovori in pevskimi točkami. Iz vseh na-
govorov je odmevala misel, da se visoko-
školsko napredno dijaštvo ne spravlja v ni-
kako politično razmerje k obstoječim na-
prednim strujam. Dijaštvo naj se idejno in
kulturno svobodno razvija ter prinaša nove
idejne prvne samoniklo v javno življenje
bodočih let.

Ustanovitev narodno-socialne stranke. Ustanovno zborovanje razbilo.

V ponedeljek, 8. t. m. bi se mor-
al vršiti ob 10. dopoldne v veliki
dvorani Mestnega doma manifesta-
cijski shod narodno-socialne
stranke z dnevnim redom: Ustano-
vitev stranke. Že pred 10. uro je bi-
la dvorana nabito polna, duhovi vz-
nemirjeni, navzoči pa pristaši nove

stranke in socialne demokracije.
Predno je še prišlo do otvoritve sho-
da, so se pričeli dogajati burni pri-
zori. Težko je reči, katera stranka
je bila v večini, samo nekaj se lahko
konstatira, da je bil krik in vik na
obeh straneh infernalen. Nastopali
so razni govorniki, sedaj pristaši
narodno-socialne stranke, sedaj
socialni demokrati, o kakem vod-
stvu sploh ni bilo govora, a ne eden,
ne drugi ni imel s svojim nastopom
sreče. Kakor hitro je pričel govoriti
pristaš ene stranke, dvignila je na-
sprotna tak hrup, da se ni čulo bese-
de, izstok narobe. Od časa do časa
je zavaljala tudi brahijalna sila, go-
vorniki so zginili sredi stavka z mi-
ze, kakor da bi jih odnesla burja. Da
so od obeh strani padale psovke in
tudi udarci s pestmi, je umljivo.
Kljub temu, da o kakem zborovanju
ni moglo biti govora, imeli so nepri-
stranski opazovalci mnogo zabave,
ker so nekateri medklici in dovtipi,
pa tudi bojni prizori oživljali sliko in
jo spreminjali od minute do minute.
Ko je trajalo to kaotično zborovanje
že skoraj celo uro, je policijski ko-
misar g. Baebler razpustil shod ter
pozval navzoče, da se odstranijo.
Kljub policijski asistenci pa ni hotela
ne ena, ne druga stranka zapustiti
bojišča. Pristaši nove narodno-so-
cialne stranke so pričeli peti »Lepo
našo domovino« in »Hej Slovani«,
pristaši socialne demokracije pa
žvižgati in cepetati z nogami. Po
dolgem prekanju se je le polagoma
pričela prazniti dvorana, prepri in
rabuke pa so se nadaljevali pred
Mestnim domom. Tudi tu je morala
nastopiti policija. Končno so se pri-
staši narodno-socialne stranke
zbrali v sprevid, ki je, korakajoč po
mestnih ulicah od Narodnega doma,
prepeval narodne himne. Pristaši so-
cialno-demokratične stranke so
spremljali sprevid ob straneh. Pred
Narodnim domom je govoril zbranim
pristašem nove stranke uradnik g.
Ivan Tavčar. Tudi tu so socialni de-
mokrati motili govornika z raznimi
medklici, nakar so se zborovalci
obotavljaje se odstranili in razšli v
živahni debati. Manifestacijsko zbo-
rovanje nove stranke, na katerem bi
se moral razviti njen program, se ni
vršilo, pač pa se je ob tej priliki po-
kazalo, kake prizore imamo priča-
kovati v bližnji bodočnosti, ko prič-
ne volilen boj.

Pregled dogodkov v zadnjih tednih.

Na Reki in v Zadru.

Na Reki. Izpremenilo se ni tam v za-
dnjih mesecih prav nič. Nekaj časa so pač
hodili ljudje bolj lačni po ulicah, tudi se
jim je videl na obrazih strah, s katerim so
se ozirali proti vzhodu, a na Reki so svir-
ale godbe, zunaj so stale torpedovke, v
guvernerjevi palači D' Annunzio in vsak
dan nove pesniške tirade, vsak dan nove,
zveneče besede. Včasih kako nepotrebno
streljanje, nekaj »patriotičnih« vojaških
demonstracij in Reka dobiva zopet staro
lice.

D' Annunzio igra medtem še nadalje
vlogo nevklonljivega narodnega junaka. Mi-
sel na pogajanja z entento odklanja, na-
ravno, ker se ententa z njim pogajati ne
mara in ne more. D' Annunzio se huduje
navidezno na vsako vlado, ker nobena vla-
da odkrito ne more odobravati njegovega
»punitarstva«, kakor sam proglasa svoj
pohod na Reko, ker je v Italiji še vedno v
modi romantika. Kljub vsem tem visoko-
domečim besedam pa računa D' Annunzio
vendar le z možnostjo, da bi ga hoteli pri-
siliti, da iz rok svoje »pridobitve«. Za-
to ima na razpolago celo kopico otroških
groženj, da bo vse razbil, da bo pogljal vse
pristaniške naprave, pa tudi vse ulice in
vsa javna poslopja na Reki v zrak. Pri
tem računa seveda na lahkovernost ljud-
stva.

Ko bi italijanska vlada hotela resno
napraviti konec tej komediji, bi imela za to
zadosti sredstev. Če že neče oborožene
intervencije, lahko prisili posadko Reke z
lakoto, da se vkloni in pokori. Namesto
tega pa zalaga »upornike« z živili ter jim
poslaja torpedovke s poveljniki in moštvom,
o katerih ve, da bodo brezpogojno stopili
na stran D' Annunzia.

Le na ta način je bilo mogoče, da je
D' Annunzio izvedel dne 15. novembra svoj
še prej naznanjeni načrt zasesti Zader. V
noči na ta dan se je odpejal D' Annunzio
s tremi malimi torpedovkami in oddelkom
čet z Reke proti Zadru. V bližini mesta se
je izkrcal ter prišel peš v mesto, kjer so ga
pričakovali že prej obveščene takozvane
»prostovoljske« čete, katerim je bila seve-
da prva skrb, da so se spravile nad slo-
vansko prebivalstvo. Tako označuje D' An-
nunzio »osvobodilno« pot samo nasilje,
krivica, gostobednost in pohlep.

Proti koncu novembra so se iz Reke
razširjale tudi vesti, da namerava D' An-
nunzio zasesti tudi Split in Šibenik ter pre-
korčiti mejo naše države. Lahkomišelnost
bi bilo, če bi tem vestem ne verjeli in ne
storili vse, da mu prekrizamo te nakane.
Na Reki so začele vojne ladje izkrcavati
veliko množino živil in italijanska vlada je
še pred kratkim naglašala, da se glede re-
šitve jadranskega vprašanja ne bo ozirala
na Wilsona in Ameriko. Amerika ima sicer
moč, prisiliti tudi službeno Italijo, da se
pokori, tudi je povedal Wilson italijanski
vladi prav energične besede, v katerih il
grozi, da ho Italijo odtegnila svojo gosno-
darsko pomoč, vendar pa je čas, da tudi
naša vlada pokaže odločno voljo, braniti
svojo last pred tujimi kremplji. Bati se je,
da ne bo moglo ostati samo pri protestih.

Volitve v Italiji. Zadnje volitve so prinesle socialistični stranki veliko pridobitev. V italijansko zbornico je prišlo 150 socialističnih demokratov, 101 poslanec katoliške stranke, 8 republikancev in 243 polancev ostalih meščanskih strank. Za kabinet pomeni to ojačenje socialistične stranke hudo udarec, vendar ni izjavil konsekvenc iz oslabilosti svoje pozicije. Ob otvoritvi parlamenta, ko je prečital kralj svoj prestolni govor, so se socialno - demokratski poslanci demonstrativno odstranili.

Mirovna pogodba z Avstrijo podpisana.

Dne 5. decembra ob pol 17. je jugoslovanska delegacija podpisala mirovno pogodbo z Avstrijo in Bolgarsko. Vse težkoče glede vprašanja kompenzacij so se potom posebnega sporazuma odstranile. Protokol o tem sporazumu sta obe pogodbeni stranki podpisali.

Podrobnejših poročil o sporazumu še ni. Vsekakor je v zvezi s to pogodbo potovanje našega prestolonaslednika regenta Aleksandra v Pariz. Gre še za določitev nekaterih podrobnosti glede osvobojenih krajev in odškodnine Srbiji. Regenta so spremljali ministri za promet dr. Drašković, ministri dvora Baludžić in dvorni maršal Damjanović. Za čas njegove odsotnosti bo vodil posle regenta ministrski svet. Prestolonaslednik Aleksander ostane v Parizu 14 dni.

Iz Prekmurja. V noči na 29. november so napadli madžarski vojak s strojnimi točnimi Dolno Lendavo. Razvil se je boj z orožjem, tekem katerega se je Madžarom posrečilo vjeti in odpeljati enega našega kapitana in 7 mož. Drugi dan je naša vojska udarila na napadalce ter jih porazila in vrnilo za našo mejo. Šele te dni so se naš kapitan in možje vrnili iz vjetništva, a bili so popolnoma oropani.

Načelnik angleške vojske mislije general Gordon je dne 5. decembra pomagal madžarskega ministrskega predsednika Hussara ter v njegovi prisotnosti deli časa konferiral s šefom generalnega štaba Soosa. Ta konferenca je bila v zvezi z dogodki v Prekmurju. Gordon je danes znova sprejel Soosa in zahteval od njega točnih pojavnosti o napadu madžarskih čet na Dolno Lendavo. Soos je stvar zadovoljivo pojasnil in Gordon je njegovo pojasnilo sprejel na znanje.

Poprava naše meje na severu. Kakor poročajo iz krogov ameriške delegacije na mirovni konferenci v Parizu, je vrhovni zavezniki svet prisodil naši državi Monaster (St. Gothard).

Naša mornarica. Preko Beograda prihaja iz Pariza vest, da je vprašanje našega trgovskega brodolva povoljno rešeno in da je vrhovni zavezniki svet v bistvenih delih popolnoma ugodil našim zahtevam. Baje nam je prislojenih 250.000 ton bitvega avstro - ogrskega trgovskega brodolva.

Iz našega parlamenta. Beograjski »Dnevnik« javlja, da bo ukaz o odgoditvi parlamenta podpisan te dni. Kakor se domneva, izide ta ukaz pred povratkom regentovim. Podpiše pa ga vlada, ki sedaj zastopa regenta. — Ministrski svet je sklenil, da člani Narodnega predstavništva ne bodo dobivali dijet v času, ko bo odgoden parlament. Dijete poslancev se porabijo za podporo stradalajočega prebivalstva. — Beograjski »Dnevnik« javlja, da se bodo volitve v ustavotvorno skupščino vršile začetkom meseca marca 1920.

Značilen trik grofa Thurn - Taxisa

Znani nemški grof Thurn-Taxis ima ogromna veleposestva v Slavoniji, vredna več milijonov. Na posestvih se nahajajo krasni gozdovi. Ker je grof Thurn - Taxis inozemec, Nemec, je bilo njegovo veleposestvo dano pod sekvester. Ministrstvo za gozdarstvo in rudarstvo je dalo obsežne hrastove gozdove, ki se nahajajo v lasti nemškega grofa, na razpolago železniškemu ministru v svrhu, da se naseka primerno število hrastov in se iz njih napravijo železniški pragovi, ki jih naše železnice nujno potrebujejo. Železniško ministristvo je na to razpisalo licitacijo za posekanje hrastov in napravo železniških pragov. Toda licitacija se ni mogla vršiti, ker je nastopil pooblaščenec grofa Thurn - Taxisa, da se grofovo veleposestvo ne sme konfiscirati, češ da bo grof Thurn - Taxis že tedaj sprejel kot državljani v zvezo češko - slovaške republike. Ne vemo, v koliko je istinito, da bo podeljeno grofu Thurn-Taxisu češko državljanstvo, vsekakor pa je treba, da se naša vlada preje informira, predno nasede temu spretno insceniranemu triku nemškega grofa, ki hoče postati kot avstrijski Nemec češko-slovaški državljani samo za to, da bi rešil svoja veleposestva pred grožnjo mu konfiskacije. Treba je obvestiti o Thurn-Taxisovi nakani tudi čeho - slovaško vlado, saj ne moremo verjeti, da bi leta, ako bi bila pravilno informirana, nutila roko notoričnemu Vsenemcu v svrhu, da bi prevaril in oskubil našo državo.

Politične vesti.

Križa v pokrajinski vladi v Sloveniji. Nova pokrajinska vlada za Slovenijo še ni sestavljena, ker še vedno ni došlo do sporazuma med jugoslovansko demokratsko stranko in socialistični demokrati glede oddaje poverništva za notranja dela.

Izpremembe v našem ministristvu. Kakor je splošno znano je sestavil Ljub. M. Davidović novi kabinet, ki pa se je v zadnjem času zopet izpremenil v svoji sestavi, zato navajamo vso listo sedanjih ministrov: Predsednik ministrskega sve-

ta Ljub. M. Davidović, podpredsednik Juraj Biankini, minister prosvete Pavle D. Marinković, minister zunanjih zadev dr. Trumbić, finančni minister dr. V. S. Veljković, prometni minister M. Drašković, minister za poljedelstvo in vodo Stanojević, justični minister K. L. Timotijević, minister za gradbe Velizar N. Vuković, minister za notranje zadeve Sv. Pribečević, minister za pošto in brzojav dr. Lukinić, minister za verstvo dr. Tugomir Alaupović, minister za socialno politiko V. Korać, minister trgovine in industrije dr. Albert Kramer, minister vojne in mornarice general Stev. S. Hadžić, minister za prehrano in obnovo zemlje V. Bukšeg, minister za gozdove in rudnike A. Kristan, minister za agrarno reformo dr. Henrik Krizman, minister za ustavotvorno skupščino in izenačenje zakonov dr. Paleček, minister za narodovo zdravje Sp. Piletić.

Maništ opozicijskih strank. Pretekli teden so imele opozicijske stranke konferenco v Beogradu, na kateri so se posvetovali o redakciji manifesta na narod. Po dolgotrajnih posvetovanjih so se končno stranke zjedile in izdale manifest, ki je te dni izšel v opozicijskih listih. Po dolgovestni in mestoma dokaj plitvi kritiki sedanje vlade in njene politike, katere nositeljica je Demokratska zajednica, stavijo opozicijske stranke te-le zahteve: Z ozirom na razmere v zemlji in odnose naše države napram inozemstvu zahtevamo zavedajoč se odgovornosti, ki smo jo prevzeli že v trenutku našega ujedinjenja, vlado, ki crpa moč iz ustave in narodnega predstavništva. Zato zahtevamo v smislu obveze, ki smo jih prevzeli, da ostane do ustavotvorne skupščine zbrano začasno narodno predstavništvo; da stopi vlada pred to predstavništvo in da se podvrže oni ustavni odgovornosti, ki jo dolguje temu predstavništvu; da predloži narodnemu predstavništvu vse že znane naredbe trgovske in druge pogodbe in koncesije, ki spadajo pred narodno predstavništvo; da se zakonitim potom glasuje o vseh državnih potrebščinah; da se parlamentu predloži volilni red za ustavotvorno skupščino; da se potom narodnega predstavništva izdela občinski volilni zakon, uredi valuta, agrarno in invalidsko vprašanje, kakor tudi vprašanje o vojnih dobičkih; da se narodnemu predstavništvu predloži pogodba o naših mejah in vsi drugi ugovori, sklenjeni na mirovni konferenci. Ako vlada brez sodelovanja parlamenta vstraja v dosedanjem njenem protustavnem delovanju, proglasimo mi, narodni predstavitelji, že sedaj vsako njeno dejanje za nezakonito in neustavno in izjavljamo, da jo bomo kot narodni predstavitelji poklicali pri prvi priliki na zakonsko in ustavno odgovornost. V skrbi in v želji, da se naši javni odnosi uredijo, opozarjamo vse ustavne faktorje na vse one težke posledice, ki lahko nastanejo vsled teptanja temeljnih ustanov naše države. Prepričani smo, da bo ves naš narod v usiljeni borbi za ohranitev ustave in svobode pokazal ono močnatost in vstrajnost, zavednost in dostojanstvo, s katerimi svojstvi se je zavzemal za svojo današnjo jedinstveno državo, s čemer bo edino mogoče zgraditi zdrav temelj za bodoči napreden razvoj v popolni svobodi. Naj živita ustava in svoboda! — Iz citiranih odstavkov je razvidno, da je manifest precej voden in da nima prav nobenega poleta. Pričakovali smo ognjevit filipiko, dobili pa smo par medlih fraz, ki smo jih sicer vsak dan lahko čitali v opozicijskih listih.

Beograjski dnevnik o delu naše opozicije. Beograd, 6. decembra. Današnji »Beograjski dnevnik« prinaša daljši uvodnik pod naslovom »Na noge junaci« v katerem ostro nastopa proti postopanju dr. Laginje, dr. Korošca in Protiča, proti listom, ki jih izdajajo te stranke in posebno proti »Obzoru«. Na koncu svojih izjavljanih pravi dotični članek: Vse kar se dela v teh separatističnih krogih ima utis izdajalske kampanje in politične akcije naperjene proti naši državi. Ti opozicijski, ki vedno trde, da so pošteni kljub vsemu soglasju niso za skupno nastopanje. »Obzor«, »Hrvat«, in »Samouprava« vedno trde, da obstaja med dr. Laginjo, Protičem in dr. Korošcem popolno soglasje. Če je to istina, zakaj ne ustanove potem skupne enotne stranke? Dobro vemo zakaj tega nečemo. S tem, da bi te stranke združile, priznale bi edinstvenost naše kraljevine, a to je protivno tajnim tedencem dr. Laginje in dr. Korošca. Mi Srbi, Hrvati in Slovenci, ki smo za jedinstvenost naše države in ki smo v večini, bomo vedno nastopali proti tem defetističnim elementom. Bojkotali bomo dr. Laginjo, dr. Korošca in Protiča ter vedno razkrivali njihove namere. Glavni element pri podpiranju naših težnj pa so naši kmetje, zato je nujna

potreba, da se ti organizirajo in potom svojih organizacij pridejo do državne politike. List zaključuje: Na noge, vi ki ste stvorili državo, ki si ste voljni, podpirati državo, vi katerih je večina. Na vas je da preprečite in onemogočite destruktivno delo teh defetistov in separatistov.

Habsburška nevarnost. Beograd, 6. decembra. Današnji »Pravda« prinaša zanimiv dopis iz Dunaja, v katerem slika opasnost, ki grozi tudi naši državi od gotovih duhovniških krogov. Habsburžani še vedno mislijo na povratek Avstrije in Madžarske. Posebno v Madžarski se širi ta habsburška propaganda po vsem javno. V Budimpešti imenuje nek list madžarsko kraljevino. Po ulicah so nalepljeni lepaki, po katerih se zahteva, da naj Madžarska varuje svojo integriteto. Te lepake je podpisal admiral Horti, ki se javno hvali, da bo kmalu uklonil vse svoje nasprotnike in vspostavljal zopet monarhijo. V Budimpešti je tudi znano, in sicer je to javna tajnost, da se hranj razne dokumente nanašajoče se na povratek Habsburžanov na avstrijski prestol in na vpostavljen avstrijske monarhije v dunajski nuncijaturi. Tu je baje izdelan že načrt, kako naj se vpostavi prejšnja avstro-ogrška monarhija na verski podlagi. Vstvarj naj se nekaj katoliški blek, kateri naj bi obsegal poleg Avstrije in Madžarske tudi Poljsko in Češko, kar se tiče pa naše kraljevine pa naj bi pripadala k temu katoliškemu bloku tudi Hrvatska in Slovenija. Na Dunaju je tudi znano, da izvestni krogi iz naše kraljevine to gibanje podpirajo. Računajo pri tem pred vsem tudi na zunanjo pomoč in sicer na podporo Italije, osobito papeža in Romunije. Javno se govori tudi po Dunaju, da bi v slučaju zopetne vpostavitve monarh. kršč. socialci izmenjalj vlado sedanje avstrijske republike. H koncu pozivlja članek vlado v Beogradu, da naj stori vse korake, da prepreči take mahinacije Habsburžanov, ki merijo na odtrganje velike kosa naše kraljevine in njenega sedanega ustroja. List pripominja, da bi bilo dobro, da se opomni na te mahinacije našega novega poslanika na Dunaju, da prepreči vse slične korake gotovih jugoslovanskih krogov na Dunaju.

Koridor med Čehoslovaško in Jugoslavijo. Naš češki prijatelj ing. O. Pá r a je izdal knjižico »Naše spojeni s Jugoslavijo«, v kateri dokazuje važnost, ki bi jo imela za Čeha, Poljake in za Jugoslavijo skupna meja, oziroma znani »koridor«, ter ji dodal več obrazov (slik), ki kažejo geografsko - narodnogospodarski položaj čeških dežel. Poleg bogatega narodnogospodarskega gradiva nahajamo v spisu tudi mnogo lepih opomb o metodi — bi rekel — slovenskega postopanja. »Meniti, da smo popolni in zato vzor za ostale Slovence, je zmota. Temu, kdor hoče moister biti, se je treba največ od drugih učiti. Hoteli smo, da bi Rusija ustvarila Slavijo. Morda bi to bila nesreča. A sreča bo, če Slavija ustvari Veliko Rusijo.« Nekaj za na pot v Jugoslavijo: Pošiljajte taktne ljudi, ki v hiši gostiteljev ne razlagajo, kaj jim v njej ne ugaia, kaj naj bi gostitelji popravili, da bi bilo, kakor pri nas. Ni vse boljše, o čemer mislimo, da je boljše. Gostitelji je vkluden in ne zahteva, da bi tujece opeval njegov dom s tem, da grdi druge, a gostitelji je ponosen mož in ne prijateljje z ljudmi, ki ne znajo obzirno postopati z njegovim naravo.« Avtor je trdno uverjen, da če sedaj ne dobimo skupnih mej, jih pa dobimo v bodočih časih; če ne, se bo uveljavil zopet »Drang nach Osten«.

Obsodba glavne vrhvice pri umoru ruskega carja. LDU. Dunaj, 6. decembra. (ČTU.) »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča iz Kodanija: Glavni krivec pri umoru ruskega carja, Jahontov, je bil pred ruskim soviskim sodiščem obsojen na smrt. Kazen je bila že izvršena. Sovjetsko sodišče je že pred delj časa uvedlo preiskavo proti vsem peterim udeležnikom pri umoru. Glavni krivec Jahontov je bil član krajevnega sovjeta v Jekaterinburgu ter je dal na svojo odgovornost in brez vsake sodbe ustreliti carja, ko so se mestu bližali Čehoslovaki. Ostali štirje krivci so bili opoščeni, ker so sodelovali pri usmrčitvi le prisiljeni.

Praski nadškof proti češkemu jeziku in celibatu. Novi praski nadškof dr. Kordač je izdal v ordinarijskem listu praski nadškofije dve naredbi, v katerih prepoveduje rabo češkega jezika pri božji službi zlasti pri maši in pri delitvi zakramentov, ter v smislu ukaza papeža Benedikta XV. zabranjuje vsako diskusijo o celibatu, ki je baje ponos in moč cerkve. Ta ordinarijski list je tiskan v latinskem jeziku.

Nemčijo je treba rešiti pruskim verik. V seji francoskega senata je poročevalec Leon Bourgeois otvoril debato o versailleski mirovni pogodbi. Bourgeois je ponovil svoje že snano poročilo. Po njegovih izjavljanih bi mirovna pogodba mo-

rala zahtevati, da se nemškimi državljanom naloži težje davčno breme, kakor ententnim državljanom. Francija ostane z dolgovih obremenjena. Nemčija pa ostane še vedno nevarna sila. Vsaj Prusko bi bilo treba potisniti v ozadje in rešiti ostale nemške države pruskim verik. Ko je poročevalec izrazil bojazan, da se razorožitev Nemčije ne bo izvedla, je Clemenceau vzkliknil: »Pomirite se glede tega! 100 francoskih častnikov je v Berlinu, da razorožitev nadzorujejo!« — Senat je sklenil objaviti Bourgeoisov govor. Lamar-telle je izjavil v svojem govoru, da je Nemčija kljub naporom zaveznikov izšla iz vojne enotnejša in bolj pruska, ko je bila kdaj poprej.

Akcija za naše dobr voljce

Pri ministrstvu za socialno politiko se je ustanovil poseben odsek, čegar edina naloga bo, da se briga in skrbi za dobrovoljce. Ta odsek bo deloval v treh smereh: Skrbel bo za podporo dobrovoljcem, za njih prehrano do nove žetve in skušal iz njih napraviti samostojne in koristne člane človeške družbe. Kar se tiče prve točke, je ministrski svet odobril kredit v iznosu 300.000 dinarjev, katere vsota se ima preko pokrajinskih vlad kot prva pomoč razdeliti med prostovoljce. Z ozirom na to naj se nihče izmed dobrovoljcev radi podpore ne obrača v Beograd, marveč samo na dotično pokrajinsko vlado. Vojaske skladišče v Zagrebu ima na razpolago 23.000 civilnih oblek za dobrovoljce, ki jih lahko zahtevajo in dobe s posredovanjem svojih okrožnih vojaških komand. Razen tega je ministrstvo za socialno politiko razdelilo med posamezne pokrajinske vlade 10.000 parov čevljev za dobrovoljce. Skrb za prehrano dobrovoljcev do nove žetve je prevzelo naše ministrstvo za prehrano v zvezi s pokrajinskimi vladami. Kar se tiče tretje točke, znači le - ta definitivno rešitev dobrovoljskega vprašanja, to se pravi razdelitev zemljišč in kolonizacijo po dobrovoljih. Vse priprave za to ima v rokah zgoraj imenovani odsek, ki je pričel že z marljivim delom, da v najkrajšem času izvede vse ono, kar mu je naloženo. Da se prepreči vse eventualne zlorabe, se bo v najkrajšem času vsem poklicanim oblastem sporočilo, koga je smatrati za dobrovoljca.

Ljubljana, 9. decembra.

Dnevne vesti.

General Maister je bil sprejet z regentovim ukazom z dne 28. novembra v činu generala v našo vojsko. Istočasno sta bila v našo vojsko kot generala sprejeta tudi A. M. Pli-verič in M. S. Uzelac.

Nov poverjenik za socialno skrbstvo. »Službene Novine« z dne 4. t. m. objavljajo tale ukaz: »Na predlog našega ministra za socialno politiko postavljamo: pri poverjeništvu za socialno skrb deželne vlade v Sloveniji za poverjenika v IV. čin, razredu Milana Jakliča, komisarija in dosedanjega vodjo poverjenišva. Naš minister za socialno politiko naj izvrši ta ukaz. V Beogradu, 28. novembra 1919. Aleksander s. r. minister za socialno politiko Vitoimir Korać s. r.« O tem imenovanju krožijo po Ljubljani zanimive govorice, ki jim pa ne moremo verjeti.

Naša zastopstva v inozemstvu. Naša država ima sedaj v inozemstvu poslaništva in konsulate. Na novo se je ustanovilo poslaništvo v Pragi, na Dunaju in v Gradcu. Poleg poslaništev in konsulatov se je že po ujedinenju ustanovilo posebna, pospeševanju trgovine namenjena zastopstva pod imenom privilegirane trgovinske agencije. Take agencije, ki imajo državno podporo, sicer pa pobirajo posebne provizije od sklenjenih in posredovanih kupcij, so sedaj že Londonu, Marsellu in v Italiji. Naši trgovci, ki so imeli priliko videti uredbo take agencije, ne smatrajo ustroj te naprav za srečen. Sedaj se namerava v prilog naši vnanji trgovini ustanoviti pri poslaništvih posebne trgovinske atašeje. Ideja je zdrava, samo treba dobiti osebe za to, ki imajo zmisel za trgovske potrebe. Tudi bi bilo pogrešno, če bi taki trgovski atašeji ne imeli potrebne samostojnosti, sicer se je bati, da zapadejo birokratizmu.

Dovoljenje za predavanje na vseučilišču v Zagrebu. Ban dr. Tomljenović je podelil na predlog profsorskega zbora juridične fakultete na vseučilišču v Zagrebu dr. Franu Mohoriču, sodnemu svetniku v Ljubljani, zaproseno dovoljenje za predavanje (veniam docendi) — na pravni in državnoslovni fakulteti imenovanega vseučilišča iz državljanskega in izvršilnega reda v Sloveniji, Dalmaciji in Istru.

Našim naročnikom. Vsled tiskarske stavke ni mogel naš list izhajati, kar nam naj cenjeni naročniki in odjemalci blagohotno oprostite. Škoda, ki so jo s tem trpeli, bomo skušali nadomestiti na ta način, da bomo podajali čim največ zanimivega in poučnega gradiva, predvsem pa bomo gledali na to, da

bo »Slovenski Narod«, kakor doslej, tako tudi v bodoče, prinašal točne, hitre in vsestranske informacije tako iz naše kraljevine, kakor tudi inozemstva. Skrbeli bomo tudi za zabavo s priobčevanjem dobrih in zanimivih feljtonov. Naročnina našega lista ostane do konca leta ista. Cene lista pri nadrobni razprodaji pa moramo vsled povišanja plač tiskarskemu osebju, predvsem pa vsled povišanja papirnih cen, žal povišati od 40 na 60 vinarjev za posamno številko. Vkljub temu pa smo prepričani, da nam ostanejo tudi v bodoče zvesti vsi naši dosedanj naročniki in odjemalci.

Uprava »Slov. Narod«.

Tipografska stavka. Dne 12. oktobra je stopilo tipografsko osebje po vseh tiskarnah v Sloveniji v stavko, zahtevajoč izdatno zvišanje svojih prejemkov. Ker lastniki tiskarn tem zahtevam niso mogli ugoditi, je stavka trajala polnih osem tednov. Vsled tega tudi naš list ni mogel izhajati. Šele pretekli teden so se med stavkujočimi in lastniki tiskarn pričela pogajanja, ki jih je vodil g. dr. Fran Windischer, ki sta ga obe stranki priznali za posredovalca. Po dolgotrajnih pogajanjih pod vodstvom dra Windischerja se je končno dne 6. t. m. dosegel sporazum in sicer na tej le podlagi: Delodajalci so priznali tipografskemu delavstvu 60% zahtevkov, ki so jih predložili v svoji spomenici z dne 7. oktobra. Na podlagi tega dogovora dobe strojni stavci poleg redne dosedanje tedenske plače 220 do 230 K še povišek tedenskih 120 K (zahtevali so 200 K), ročni stavci in strojniki, ki so doslej dobivali 150 do 210 K tedenske plače, še 108 K tedenske (zahtevali so 180 K), možko in žensko pomožno osebje poleg dosedanje tedenske plače 60 do 120 K še tedensko 60 K (zahtevali so 100 K). Vajencem se je priznala prostovoljna tedenska nagrada in sicer v prvem letu učne dobe 40 K, v drugem 50 K, v tretjem 60 K, v četrtem 70 K brez doklad. Vajencem se ne vstaje v učno dobo en mesec sedanje stavkarske dobe. Za novinke pomožne delavke se je določila enoletna učna doba, v kateri dobivajo za prvo polletje 60 K, za drugo polletje 80 K tedenske plače brez doklad. Redno nočno delo znaša v nepretržani dobi 7 ur in pretržani 8 ur in se plačuje poleg običajnih prejemkov kvalificiranemu tehničnemu osebju od 18. do 24. ure za uro 1 K 50, od 24. do 6. ure 2 K 50 v; grafičnemu pomožnemu pa od 18. do 24 ure po 1 K, od 24. do 6. ure pa po 1 K 50 v. Kvalificiranemu grafičnemu osebju se priznava četrtletni nabavni prispevek in sicer po 200 K za samce, 250 K za oženjene, pomožnemu grafičnemu osebju pa po 100 kron za samce in po 150 K za oženjene. Prvi nabavni prispevek se izplača 31. t. m., nadaljni nabavni prispevki pa se izplačujejo koncem vsakega četrtletja. Revizija obstoječe kolektivne pogodbe se je odgodila do 30. junija 1920. Glede vseh oseb, ki so bile udeležene pri mezdnem sporu, se je dovolil generalni pardon. Za slučaj sporov vsled sklenjenega dogovora se je določilo razsodišče, obstoječe iz treh članov, ki mu bo predsedoval g. dr. Windischer. Delodajalci so poslali v to razsodišče Karla Čecha, delojemalci pa g. Leopolda Wersak a. Največja zasluga, da je došlo do sporazuma, pripada nesporno g. dr. Windischerju, ki je s svojim taktičnim in koncilijantnim nastopanjem pridobil obe stranki za to, da sta si segli v roko.

Panirnice v Vevčah, v Goričanah in Medvodah v slov. rokah. Delniška družba »Leykam« za papirno industrijo je prodala svoje tovarne na jugoslov. ozemlju snujoči se narodni delniški družbi, kateri stoji na čelu »Ljubljanska kreditna banka« in ki prevzame s 1. januarjem 1920. papirne tvornice v Vevčah, Goričanah in Medvodah v svoje roke in od tega roka vodi obrat na svoj račun. V mirnem času se je v teh obratih izdelovalo okroglo 1200 vagonov papirja, 200 vagonov celuloze, 200 vagonov brusene lesovine in lepenke. Nova akcijska družba bo tvorila edino znatnejšo združitev papirne industrije v kraljevini SHS in bo najbrže svoj obrat še bistveno izpopolnila in povečala. Delniška družba Leykam bo z odgovarjajočo kvoto udeležena na akcijski glavnici.

Nemška podjetja v slovenskih rokah. Podružnica dunajske Kreditanstalt v Ljubljani preide v kratkem v domače roke. Postane samostojen bančni zavod s sedežem v Ljubljani. Kakor se govori, se namerava pridobiti za zavod kot ravnatelja g. P. Rašico, ki je bil svojačasno ravnatelj Zadrudne Zveze. — Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani se v kratkem nacionalizira in postane samostojno podjetje. Zgradi jo to tvornico, ki je edina svoje vrste v kraljevini SHS, nemški podjetnik Giulini.

Philharmonische Gesellschaft v Ljubljani. Na občnem zboru dne 29. novembra je prešla do sedaj nemška Philharmonische Gesellschaft v Ljubljani v slovenske roke. Izvoljeni so per acclamationem:

ravnateljem okr. sodnika g. Ant. La-
jovica, odbornikom pa gg.: kanonika
dr. Fr. Kimovca, skladatelja Marija
Kogojca, profesorja dr. Pavla Kozina,
notarja dr. Josipa Krevel, okr. gla-
varja dr. Milka Lubeca, odvetnika
dr. Jos. C. Oblaka, prof. dr. Orla in
glasbenega učitelja Niko Štritofo ter
slednjič preglednikom računov gg.
viš. rač. svetnika Josipa Skalarja in
blagajnika Aleksandra Kostenapla.
Ker je društvo pod državno upravo,
prične poslovati novoizvoljeni odbor
še takrat, ko vlada dvigne sekve-
ster. Nemci se občnege zbora niso
udeležili.

— Iz ljubljanskega odseka ministr-
stva trgovine. Za šefa ljubljanskega od-
seka ministrstva trgovine in industrije
in činu ministrskega svetnika je bil ime-
novan novembra dosedanj načelnik te-
ga odseka dr. Mar. n.

— Ravnateljstvo državnih že-
leznic v Ljubljani je ustavilo svoje
delovanje meseca novembra ter se
zedinilo z ravnateljstvom v Zagrebu,
kjer bo za podravnatelja imenovan
dosedanj nadzornik Negovetič. Do-
sedanj ravnatelj Golob je šel v po-
koj. V Ljubljani ostane samo železni-
ško nadzorništvo. Za načelnika ravnatelj-
stva v Zagrebu je imenovan
inženir dr. Leonid Frantič.

— Iz ljubljanske tobačne tovarne.
Za višjega nadzornika in ravnatelja to-
bačne tovarne v Ljubljani v VI. činov-
nem razredu je bil imenovan g. Josip
Mandelj, za višjega stavbnega svet-
nika pri isti tovarni v VI. činovnem
razredu pa g. ing. Pavel Kohler.

— Ureditev uradniških plač. Mini-
ster za konstitucijo in v sporazumu in
s privolitvijo ministrskega sveta ter fi-
nančnega ministra odredil, da se s 1.
decembrom t. l. dovolijo vsem državnim
nastavljenecem draginske doklade
in sicer za vse nastavitelje brez urad-
niškega čina ter za uradnike XI. činov-
nega razreda 120%, za uradnike X. čina
110%, za IX. čin 100%, za VIII. čin
90%, za VII. čin 80%, za VI. razred
70%, za V. 60%, za IV. 50% in za III.
30% od vseh dosedanjih prejemkov
(plača, doklade, stanarina itd.). Mini-
strska naredba se bo datirala s 3. de-
cembrom, doklade se izplačajo še pred
Božičem. Uradniške organizacije se
priznavajo. Izenačenje statusa se mora
izvršiti do 1. marca 1920, ko bo urejena
že valuta.

— Razpuščen občinski odbor. Zli
duh šusterščev se vlačil po raznih ob-
činskih odborih. Zato je bila vlada pri-
siljena razpušiti tako v Kranjski gori
občinski zastop, ki je hotel na cen na-
čin »Posojilnica«, oziroma njenim funk-
cionarjem, pomagati do dohodkov iz
elektrarne, tako tudi v Mostah pri Ljub-
ljani, kjer je Oražem paševal, dokler
mu niso izpodnesli njegovega stolčka.
Sedaj so zasledili nerednosti tudi v ob-
čini Dev. Mar. v Polju, kjer je župan-
oval bivši šusterščanski poslanec Dim-
nik. Še mnogo pozornosti bo treba po-
svečati takim možem, če nečemo, da
izgine iz ljudstva zadnja trohica zaupa-
nja v pravičnost in poštenost.

— Telefonska celica na glavni
pošti. Na glavni pošti je javna tele-
fonska govorilnica, ki se je lahko po-
služuje občinstvo, katero ni v sreč-
nem položaju, da bi imelo svoj lastni
telefon ali pa biva le mimogrede v
Ljubljani. Govorilnica je mogoče ke-
daj prej zadoščala, danes samo ena
celica ne zadošča več. V dobi vse-
splošnega veriženja in tihotapljenja
se pripeti, da mora človek, ki bi rad
govoril z enim ali drugim abonentom
bodiš v Ljubljani, Zagrebu ali kje
drugod, po cele ure čakati na zvezo;
kajti slučajno je Dunaj na progi in
pred celico čaka cela procesija
strank, ki potem na dolgo in široko
operirajo z vagoni in milijoni, z
Ohrenstein in Schwarzl. Na vstrež-
ljivost teh ljudi ni računati, ker jo
poznajo le, ko se gre za njih lastni
dobiček. Ako se torej že ne more ali
ne mara omejiti teh kvarnih nam po-
govorov, naj se postavi primerno
število celic, da bo mogoče potrebam
zadostiti.

— Železniški promet z Nemško
Avstrijo. Redni železniški promet z
Avstrijo, kakršen je bil pred začet-
kom kolkovanja bankovcev v naši
državi, se je zopet vzpostavil. Redni
promet se je pričel 8. decembra.

— Skandal. V roko smo dobili sto-
tak, ki nosi na kolku štampiljo »Fili-
del stabilimento vinasse per commergio
et industria a Lubiana«. Na drugih
bankovcih smo videli štampiljo »Fili-
ale der Wienerverkehrsbank für Handel
und Gewerbe in Laibach«. Ako so raz-
ni uradi in zavodi pri prvem žigosan-
ju rabili še drugojezične štampilje, se
da še pravičiti. Da jih pa rabijo denarji
zavodi sedaj, ko je preteklo že leto, od-
kar smo si potem prevrta priborili svo-
jo narodno in državno svobodo, to je
pač javen škandal. Mislimo, da bi bil
zavod, ki je rabil za kolkovanje nem-
ške in italijanske štampilje, tekem ene-
ga leta pač lahko nabavil toliko novih
slovenskih pečatov, da bi mu ne bilo
treba sedaj posegati po starih nemških
in italijanskih, ki ga sedaj sramote pred
našo javnostjo.

— Izza dni pred kolkovanjem
bankovcev. K nekemu ljubljanskemu
zlatarju je prišla gospodična hoteč
kupiti par uhanov. Zlatar je zahteval
4000 K. Gospodična se pa še ni mo-
gla odločiti in je zopet odšla. Vrnila
se je po par dneh, ko so uhani imeli
že precej višjo ceno. V odsotnosti
zlatarjevi ji je prodala uhane prodaj-
alka za 4000 K. Ko se je vrnil zlatar,
mu seveda to ni bilo po volji in je
svojo nevoljo dal občutiti prodajalki.
Toda ta mu je pogumno odgovorila,
da ji je neno poštenje branilo zahte-
vati povišano ceno in je odšla. »No,
vidite, tako rahločutni so sedaj ljud-
je,« je rekel zlatar stranki, ki ji je slu-
čajno pripovedoval ta dogodek.

— Radi sleparije pri kolkovanju
bankovcev. Poročajo nam: V Kropi so
aretirali te dni župnika Oblaka, na-
učitelja Pleničarja, župana Lazarja in še
tri druge. Prišli so jim na sled, da so
»kolkovali« avstrijski denar, ki je bil
najbrže vtihotapljen iz Koroške. Našli
so pri njih in zaplenili 150.000 K, ki jih
bodo preiskali. Obenem so zapečatili
katoliški konzum in žebljarsko zadrugo.
Pričakovati je še nadaljnjih zelo značil-
nih razkritij. Zločince bodo izročili de-
želnemu sodišču v Ljubljani.

— Kako se je podražil tobak. Iz
cenovnika o izdelkih tobačnega mo-
nopola, veljavnega od 3. decembra
t. l., posnemamo: fini pursičan stane
sedaj 1 kg 315 K, najfiniši turški
420 K, najfiniši hercegovski 280 K,
fini turški 175 K, hercegovski 140 K,
srednjefini turški 96 K 25 v, najfiniši
ogrski 56 K. Domači tobak za pipo
21 K. Smotke stanejo po 100 komadov:
regaliti 210 K, trabuke 175 K,
britanike 175 K, operas 157 K 50 v,
kuba - portorike 140 K, portorike 105
kron, viržinke 105 K, brazile 87 K 50
vin., viržinice 70 K, namešane ino-
zemke 52 K 50 v, kratke domače 35
kron. Svalčice po 100 komadov stane-
jo: egiptovske 45 K 50 v, princeze
38 K 50 v, dame 21 K, športne 17 K
50 v, ogrske 7 K. Cena je preraču-
njena v kronah po uradnem kurzu 1
dinar = 3 K 50 v.

— Sodnik v Laškem Tornago je
disciplinarnim potom odpuščen iz služ-
be in sicer zaradi velikih uradnih ne-
rednosti.

— »Deutsches Haus« v Brežicah
kupi justična uprava in namesti v tem
poslopu sodišče. Nakup je že perfek-
ten in treba je samo odobrenja s strani
pravosodnega ministrstva v Beogradu.

— Nova naša planinska postajanka.
»Slovensko planinsko društvo« je naku-
pilo na javni dražbi bivše oficirsko za-
vetišče, v Planini na kraju nad slapom
Savice v Bohinju. Poslopje se bo dalo,
ker je zidano, prav lahko prirediti za
krasno planinsko letovišče.

— V aprovizacijski urad na Poljan-
ski cesti so v četrtek 4. t. m. med 12.
in 13. uro vlomili. Tatovi so hoteli vlo-
miti v glavno blagajno, kar na se jim ni
posrečilo. Razbili so ročno blagajno, ki
je bila pa prazna, in razmetali vse akte
Odprli so vse predale po miznicah, kjer
so našli samo par znak, ki so jih od-
nesli. Odnegli so tudi dežnik ene izmed
uradnic.

— Umrla je v Dolenjem Logatcu
ga. Mimi Strekelj iz znane tamošnje
ugledne rodbine. Pogreb se je vršil v
nedeljo 7. t. m. Blag ji spomin!

Kultura.

Orkestralno društvo Glasbene Ma-
tice v Ljubljani priredi danes dne 9.
decembra v veliki dvorani hotela Union
oh 20. uri koncert, ki ga jera društveni
godalni orkester pod vodstvom g. kon-
zervatorskega profesorja Karla Je-
raja in v katerem nastopi kot solist
bivši prof. konzervatorija v Petrogra-
du, sedaj profesor konzervatorija v
Ljubljani g. Viljem Konta (Obola) na
glasovirju spremlja g. Balatka. Spo-
red: Edvard Grieg: Iz Helbergove do-
be, Sulta v starem slogu, Op. 40. Peter
Čaikovski: Plesja. D. Grandvall: Kon-
cert za obo s spremljevanjem glasov-
virja: Allegro moderato Andantino con
moto. Finale - Allegro maestoso. Anton
Dvorak: Serenada za godalni orkester.
Op. 22 v E - duru. I. Moderato. IV. Lar-
ghetto. Helv: Serenada. V. I. Novotny:
Konzertni Rondino. Kreisler: Ljubavna
bol. Za obo s spremljevanjem glasov-
virja. Edvard Grieg: Dve elegični melo-
diji za godalni orkester. Op. 34. Hjer-
tesar: Srčne rane. Varen: Zadnja po-
nilad. Boccherini: Monnet iz godalnega
kvinteta v A - duru.

Operno gledališče. Dne 9. t. m. je
operno gledališče zaprto, dne 10. t. m.
se vprižore »Hoffmanove pripovedke«
za abonement C.

— Inštitut za slavjansko znanost v
Parizu. Profesorji Sorbonne pariskega
vseučilišča, francoskega kolegijsa in šole
za višje socialne znanosti so osno-
vali v Parizu inštitut za slavjansko
znanost v svrhu, da z njim ustanove
novo središče slavistike in goje knji-
ževne vezi med jugoslovanskimi in
francoskimi naučnimi in prosvetnimi
krogi.

Narodno gospodarstvo.

— ng Notiranje našega denarja
v nevtralnem inozemstvu. Za naš

denar v inozemstvu in zlasti v Švici
dolgo niso bili notirani tečaj. Naša
deviza ni imela notic, za naš denar,
dinar kakor krono, se je delala le slu-
čajnostna cena pod roko. Od 10. ok-
tobra t. l. je na borzi v Zürichu noti-
rana deviza Zagreb za krone, na
borzi v Bazlu pa je notirana od 15.
oktobra t. l. dalje deviza Beograd za
dinar. Dočim se kurz na Zagreb od
tega časa dalje redno notira, za de-
vizo Beograd že od 5. novembra da-
lje niso več objavljeni kurzi v obič-
ajnih izkazih. Ne vemo, kje leži
vzrok. Dvoje je mogoče, ali ni pro-
meta in zanimanja za dinar, ali pa se
je kurz opustilo vsled padanja. Zad-
nji tečaj, ki nam je na razpolago, je
za 28. oktober in 29. oktobra t. l. in
sicer 34/50 za kupovalce, za prodaj-
alce pa 29/50. Tečaju naše krone go-
tovo ni bilo na korist, da se je v Švi-
ci za Jugoslavijo vedno prodajalo le
krone, le prav redko pa dinarje.

— ng Prepoved laških kreditov
v inozemstvu. Laški kapital je od
premiarja kazal veliko ekspanzivnost.
Znatne kredite so dovolili za inozem-
stvo, ter se udeleževali pri inozem-
skih podjetjih. Kupovali so delnice
avstrijskih podjetij alpinke, kranjske
industrijske, magnezitske vrednosti,
izkoriščajoč neugodni valutni polo-
žaj Avstrije, kjer se je lira vzvela že
na ceno nad 8 K. Dne 22. septembra
je izšla vladna naredba, ki prepove-
duje Italijanom posojilne operacije in
udeleževanje pri takih operacijah iz-
ven Italije in neposredno upravljanih
kolonij, ako ni posebnega dovoljenja
za to od strani finančnega ministra.
Kdor ravna proti prepovedi, plača
izreden davek, ki znaša 25% udele-
ženega kapitala ali danega kredita.

— ng Glede priznanic, katere
dobe stranke ob markiranju kron za
pridržano petino predložnega de-
narja, krožijo najrazličnejše vesti.
Raznaša se, da je to izgubljen denar,
na drugi strani pa zopet eni trdijo, da
je edino pridržana petina nekaj vred-
na, drugi pa, da se bodo te priznanice
izplačale v srebru. Vse te govori-
ce so neosnovane. Te priznanice so
pobotnice o izročni svoti ter se bo-
do pri zamenji za nov denar vraču-
navale prav kakor gotovina. Slepil-
ne govorice raznašajo razni špekul-
antje.

— ng Borza v Zürichu. Odkar
niso novine izhajale, so se tečaji val-
ut na nevtralnih trgih zelo izpreme-
nili. Konstatirati je znatno poslabša-
nje francoskega, nemškega in itali-
janskega denarja. Tudi krona je znat-
no izgubila na vrednosti. Razlika bo
razvidna iz niže sledečih števil. Pri
tem navajamo zaradi primerjanja
kurze z dne 11. oktobra t. l. in za ko-
nec novembra. Za 100 francoskih
frankov se je ta dan dobilo 65/75
švic. franka; za angleški funt 23/46
švic. franka; za 100 nemških mark
21/25 švic. franka; za 100 italijanskih
lir 55/75 švic. franka; za 1 dolar 5/57
švic. franka; za 100 pezet 106/50
švic. frankov; za 100 čeških kron 16
švic. frankov; za 100 jugoslovanskih
9/25 švic. franka; za 100 rumunskih
lejev 27/25 švic. franka; za 100 du-
najskih kron pa 6 švic. frankov. Dne
26. novembra t. l. se je na dobilo za
100 franc. frankov 56/50 švic. fran-
kov; za 1 dolar 5/47 švic. franka; za
angleški funt 22/28 švic. franka; za
100 nemških mark 13/50 švic. franka;
za 100 ital. lir 45/25 švic. franka; za
100 čeških kron 10/75 švic. franka;
za 100 jugoslovanskih kron 5 švic.
frankov; za 100 rumun. lejev 19 švic.
frankov; za 100 dunajskih kron 4
švic. franka. Poštni promet je zadnji
teden zelo slab.

— Zamenjava kron v januarju. Zad-
nje dni so pričeli dohajati večje množine
bankovcev Narodne banke, ki se izdeluje-
jo v Parizu. Koncem tega meseca jih bo
gotovo za dve milijardi. Ako se sedaj ob
kolkovanju dožene, da ni v prometu več
kron, kakor se je računalo, potem se bodo
kronski bankovci meseca januarja vzeli iz
prometa.

— Zastavo tobačne režije na-
merava Avstrija, da dobi za to va-
lutno posojilo v inozemstvu.

Nainovejša poročila.

PRED VELIKIMI DOGODKI NA
REKI.

Baker, 9. decembra. V soboto so
napadli D' Annunzijski vojniki, pome-
šani s civilisti, skladišče francoske orien-
tanske armade na Reki in je izplenili.
Vnela se je krvava borba, v kateri je
padlo več francoskih vojakov, mnogo
pa je bilo težko ranjenih. Kakor se za-
trjuje, je francoska vlada energično
zankazala generalu Gourraudu, naj
vzpostavi ugled francoske vojske in
zasede Reko s četami francoske orien-
tanske armade.

REDNA ITALIJANSKA VOJSKA NA
REKI.

Zagreb, 8. decembra. Iz Lugana jav-
ljajo, da je danes došla na Reko redna
italijanska vojska. Prihod na Reko se je
izvršil v sporazumu z D' Annunziem. V

mestu je veliko navdušenje, meščani po-
zdravljajo vojnake, ki so se vrnili po tri-
mesečni odsotnosti.

VELIK USPES V PARIZU REGENTOVA ZASLUGA.

Zagreb, 8. decembra. »Riječ« jav-
lja: Vlada je dobila iz Pariza službeno
obvestilo, da je vrhovni zavezniški svet
v Parizu vsled avtoritativ. intervenci-
je prestolonaslednika regenta Aleksan-
dra sprejel njene zahteve glede vojne
odškodnine in da dobi naša država ve-
lik predjem na svoje zahtevke glede
poravnave vojne škode. Na temelju
tega obvestila, ki je napravil v beograjs-
kih vladnih krogih najugodnejši utis in
ki se ga smatra kot velik uspeh se-
danje vlade, je vlada takoj odredila,
da se organizira delo za izplačilo vojne
odškodnine srbijanskim kmetom, obrt-
nikom, trgovcem, industrijalcem in
privatnim osebam. To delo prevzame
posebna komisija, ki bo poslovala kot
organ glavne komisije za vojno od-
škodnino v Beogradu.

REGENT ALEKSANDER PRI POINCARÉJU.

LDU Pariz, 6. decembra. Predsed-
nik francoske republike Poincaré je
sprejel prestolonaslednika regenta
Aleksandra. Porazgovor je trajal tri
četrti ure. Ko je zapustil prestolonasled-
nik regent Aleksander elizijisko palačo,
je bil njegov obraz radosten in pričujo-
či so imeli utis, da je zadovoljen s po-
razgovorom. Drugi dan je predsednik
Poincaré vrnil regentu Aleksandru po-
set, ki je bil prav tako prisrčen in ki je
trajal prav tako dolgo.

LDU Beograd, 7. decembra. Kakor
se doznava, bo centralna uprava za ino-
zemski promet odvzela Hrvatski ze-
maljski banki in njenim podružnicam
vse denarne posle, katere je dosedaj
izvrševala za centralno upravo.

NAPETOST MED ENTENTO IN NEMCIJO.

LDU Nauen, 8. decembra. (Brez-
žično.) Vesti, ki poročajo o namenih
vrhovnega sveta napram Nemčiji, ne
nudijsi dosedaj nobene jasne slike. Na
eni strani se govori o črtanju sklepne-
ga stavka v dodatnem protokolu, v
katerem se pridružujejo vojske odred-
be za vsak posamezen primer neizpol-
nitve mirovne pogodbe, na drugi strani
pa groze listi, da se sicer Nemčiji ne bo
poslal ultimatum, a da bo dobila kate-
gorično povelje iz Pariza. Baje se na-
merava vsled odlašanja uveljavljenja
mirovne pogodbe zagroziti z odpovedjo
premirja.

RAZKRALJ NIKITA POBEGNIL IZ FRANCIJE.

Pariz, 9. decembra. Bivši črnogor-
ski kralj Nikita je, čim je podpisala naša
delegacija mirovno pogodbo z Av-
strijo in Bolgarijo, skrivaj odpotoval iz
Pariza. Govori se, da je odpotoval v
Italijo, da bo na svojem mestu, ko pri-
čne baje Italija vojaško akcijo v Črni
gori, kjer se je izkrcal v Baru en polk
italijanske pehote.

TRGOVSKA POGODBA MED ČEHO - SLOVAŠKO IN JUGOSLA- VIJO.

Beograd, 9. decembra. Med našo
kraljevino in čeho - slovaško republi-
ko se je sklenila nova trgovinska po-
godba, ki ureja odnose med obema
državama. V smislu te pogodbe se je
čeho - slovaška vlada obvezala, da nam
dobavi 1100 vagonov sladkorja, raču-
najoč za vsako kilo sladkorja 3 1/2 kg
pšenice. Za ostalih 400 vagonov sla-
dkorja zahteva čeho - slovaška vlada za
vsak kilogram 1 kilogram govejega
mesa žive teže. Čeho - Slovaška pa
mora plačati za vse proizvode, ki jih
kupi v naši kraljevini, izvozno carino.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z AVSTRIJO.

Beograd, 8. decembra. V dobro in-
formiranih političnih krogih sodijo, da
se trgovinska pogodba, ki jo je naša
država zaključila z Avstrijo pred tre-
mi meseci, kljub novim pogajanjem ne
bo bistveno spremenila. Kakor se zdi,
bo ta trgovinska pogodba izpremenje-
na samo v toliko, da bo Avstrija mora-
la blago, nakupljeno v Jugoslaviji, pla-
čati izključno v zdravi valuti. Razen
tega bo morala Avstrija nam odstopiti
za 250 milijonov kron lokomotiv in va-
gonov in posoditi za del časa že dolo-
čeno število lokomotiv. Naša država bo
plačevala v avstrijskih kronah. Obračun
jemnino 500 kron dnevno. Avstrija se
bo zavezala, da prepusti preko svojega
ozemlja 15.000 vagonov soli, nakuplje-
nih v Nemčiji, in drugega blaga za našo
državno monopolno upravo. Naši
trgovci bodo blago, kupljeno v Avstriji,
plačevali v avstrijskih kronah. Obračun
se bo vršil po vsakodnevnom kurzu.

AMERIŠKO ZAGOTOVILO GLEDE JADRANA.

LDU Beograd, 8. decembra. »Prav-
da« poroča, da je naša vlada dobila od
ameriškega admirala na Jadranskem
morju zadržilo, da je vsaka D' Annun-
zijevega akcija na Reki, v Splitu ali sploh
na Jadranskem morju nemogoča.

ANGLEŠKI POSLANIK PROSI ZA MADŽARSKO.

LDU Beograd, 8. decembra. Ang-
leški poslanik na našem dvoru, sir
Elban Jounz, je posetil ministrskega
predsednika Davidovića in ga prosil,
naj naša država preskrbi z živežem
prebivalstvo Avstrije in Madžarske, ki
je v veliki bedi. Ministrski predsednik
Davidovič je izjavil, da naša država ži-
vil v Madžarsko tako dolgo ne more
pošiljati, dokler madžarska vlada na

kaznuje krivce, ki so pred nekoliko
dnevi napadli naše obmejne straže v
Prekmurju.

ROMUNIJA PODPIŠE MIROVNO POGODBO.

LDU Lyon, 8. decembra. (Brezžič-
no.) Vrhovni zavezniški svet se je iz-
nova pečal s položajem v Romuniji.
Dobil je vesti, da si novi ministrski
predsednik Vaida prizadeva pridobiti
vse stranke za podpis saintgermainse-
ga miru in da se je v tem oziru že spo-
razumel z načelniki vseh strank. Isto ve-
lja tudi za mirovno pogodbo z Bolga-
rijo. Zato je verjetno, da bo romunska
mirovna delegacija v najkrajšem času
dobila iz Bukarešte nalog, da podpiše
obeli mirovni pogodbi.

VATIKAN ZA VOJNE VJETNIKE.

LDU Lyon, 8. decembra. (Brezžič-
no.) Kakor se poroča iz Rima, je Sveta
stolica že dvakrat intervenirala za iz-
pustitev vojnih vjetnikov. Prvi korak
je obstajal v pismu Sv. Stolice na pari-
škega kardinala Amettea, ki se v pismu
naproša, naj osebno posreduje pri Cle-
menceau za to, da bodo vojni vjetniki
mogli prebiti letošnje božične praznike
že v krogu svojih rodbin. Drugi je Sv.
Stolica posredovala v ta namen z iz-
javo, da se pridružuje koraku švicar-
skega zveznega sveta za skorajšnje
izpustitev vojnih vjetnikov.

ZBOROVANJE DELEGATOV NAŠIH MEST.

LDU Beograd, 8. decembra. Na po-
ziv beograjske občine so došli semkaj
delegati vseh večjih mest, ki so imeli
včeraj svoje prvo posvetovanje. Zasto-
pane so bile občine: Skoplje, Kraguje-
vac, Subotica, Sombor, Vršac, Panče-
vo, Mitrovica, Osijek, Niš, Zemun in
Novi Sad.

LDU Beograd, 8. decembra. Bivši
minister za narodno zdravje dr. Uroš
Kruji je imenovan za načelnika zdrav-
stvenega odseka pri bosanski vladi.

AMERIŠKA DELEGACIJA ZAPUŠČA PARIZ.

LDU Lyon, 8. decembra. (Brezžič-
no.) Glavni člani ameriške mirovne de-
legacije, med njimi Polk in White, od-
rinejo v torek zvečer iz Pariza v Zedi-
njene države. Ameriški vojniki, ki so
vršili službo v hotelu »Crillon«, so od-
potovali že včeraj, tajniki, strojepisci
in ostalo osebje pa danes ponoči. Veči-
na uradov, ki so poslovali dosedaj v
hotelu »Crillon«, bo razpuščena, oziro-
ma porazdeljena v druga poslopja, ki
so zasedena po raznih ameriških ura-
dih. Tako se bo ameriški tiskovni urad
mirovne delegacije preselil v Avenue
Montaigne št. 45.

LDU Nauen, 8. decembra. (Brez-
žično.) Pariške vesti poročajo, da od-
potojuje ameriška delegacija dne 10.
decembra. Kot edini ameriški zastopnik v
vrhovnem svetu ostane poslanik Walla-
ce, ki bo pa imel samo diplomatska
pooblastila in ne pravice odločevanja.

ATENTAT V ČRNI GORI.

LDU Podgorica, 8. decembra. Te
dni je bil v Podgorici ubit Mijo Držić,
predsednik kasacijskega sodišča za
Črno goro. Napadalec je počakal nanj
pred vrati sodišča in ga ustrelil z re-
volverjem.

POSVETOVANJE INTENDANTOV NAŠIH GLEDALIŠČ.

LDU Beograd, 8. decembra. Sem-
kaj so došli delegati gledališč v Zagre-
bu, Ljubljani, Novem Sadu in Skoplju,
da se posvetujejo skupno z zastopniki
gledališke uprave v Beogradu o zakon-
ski predlogi o gledališčih v kraljestvu
Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Društvene vesti in prireditve.

— Občni zbor Ruskega kruška. V
četrtek dne 11. t. m. ob pol 8. zvečer se
vrši v mali dvorani Mestnega doma
redni občni zbor Ruskega kruška, na
kar opozarjamo ne le člane, marveč tu-
di vse prijatelje Ruskega kruška in na-
roda. Na občnem zboru se bodo spreje-
male tudi prijavljene novih članov. Čla-
narina se določa mesečno na 3 K. Otvo-
ril se bo takoj tečaj za učenje ruščine
za začetnike in pa konverzicijski ve-
čerji za one, ki so ruskega jezika vsaj
deloma veščji. Na teh večerjih se bo tudi
predavalo. O d b o r.

Aprovizacija.

+ Krumpir za ubožno akcijo A in B
se bo delil pri Mühlejsnu po sledečem
redu: Na A izkaznice od 8. do 11. dopol-
dne in od 2. do 5. popoldne in sicer na
št. 1 do 100 dne 10. decembra popoldne,
št. 100 do 200 dne 10. decembra popol-
dne, št. 200 do 300 dne 11. decembra
popoldne, št. 300 do 400 dne 11. decem-
bra popoldne, od 400 naprej dne 12. de-
cembra popoldne. — Na B izkaznice od
8. do 11. dopoldne in od 2. do 5. popol-
dne in sicer na št. 1 do 100 dne 12. de-
cembra popoldne, št. 100 do 200 dne 13.
decembra popoldne, št. 200 do 400 dne
15. decembra popoldne, št. 400 do 500
dne 15. decembra popoldne. Vsaka ose-
ba dobi 10 kg krumpirja. Kil

Tražimo ugljenara za pelenje bukovih
drva. Ponude sa oznakom plače
molimo slati na: „Hrvatska štedionica, d. d.“
u Cazmi. 10177

Tražim samostalnu kuharico, plača 120 K,
nastupit odmah. Ponude na:
Vilma Bačić, Oslje 1, Kapucinska ul. 1.

Iščem lokal ali pa magacin v Ljubljani
s prostorom za 3—4 vagona.
Ponudbe pod šifro „Magacin 10163“ na
upravo Sl. N. 10163

Za izplačila pri tamkajšnjih bankah iz-
plačujem v Avstriji po naj-
višjih dnevnih kurzi. Hugo Rosenberg
Graz, Annenstrasse 22. Telegr. Adresse
„IMPORT“ Graz. 10201

Išče se za takojšnji nastop z izgledom
na trajno nameščenje mlad
strojni inženir ali absolutno kake višje
obrne šole z znanjem kakšnega slovan-
skega in nemškega jezika. Pismene po-
nude na tvornico ARKO, Zagreb, Vlastita
ulica 116. 1026

Za učenca obrtne šole se išče z no-
vembrom stanovanje s hrano,
lahko tudi izven mesta. Plača se delno
tudi v živilih. Ponudbe pod „Pet mesecev
10176“ na upravo lista. 10176

Vino iz hrvatskega in štajerskega ozem-
lja, posebno iz ptujskega, ormo-
škega in ljutomerskega okraja, vsako
vrsto, vsako ceno in najfinjša kvasila,
vedno za oddati pri A. Stoishegu v
Rogaški Slatini. 10175

Postena pridna deklica, stara 15 let,
ki ima veliki
veselje do trgovine želi vstopiti takoj
ali pozneje. Ako moreče hrana in sta-
novanje, v hiši. Ponudbe: Lesce, poštno
ležeče št. 33, Gorenjsko. 10160

Došlo je več **dalmatinskega novega**
in **starega rdečega vina** in se bo
prodajalo
im v večji količini. Vprašanja na
upravništvu pod „Dalm. D. D. 10202“.

Prodasta se dve posesti obstoječi iz
5 sobami in z vrtno in drugo krasno
novi, obstoječi iz štirih stanovanj in
lepega vrta. Vpraša se pri Henigmanu
Ivanu v gostilni pri Belem Zajcu,
Melje 10, Maribor. 10168

5 čeških vrtnarjev, 18—20 let starih,
v vseh vrtnarskih strokah, želi mesta.
Ponudbe na Josipa Obručnik, vrtnarski
pomočnik, Gornja Radgona, Staj. 10180

Prvovrstna kobilica 6 in pol leta stara,
brez napač, upo-
rabna za eno ali dvojevrstni voz in
jezo se takoj proda. Posebna akvizic-
cija za ljubitelja sporta. Natančneje
se izve knaflejša ul. 13, pritličje na
levo, pismeno poštni predal št. 96. 10164

Na prodaj je stoječa presejalnica
(Plansichter) za dve vrsti presejanja in
2 višje presejalnice za eno vrsto pre-
sejanja, fabrikat Wörner v dobrem, za
obrat sposobnem stanju proda Ludvik
Franz in sinovi, ml. Styrja, Maribor.

Lepo letošnje brinje črno popolnoma
dozorelo, se do-
bi v vsaki množini pri tvrtki **Mihail**
Omahen, Višnjagora. Istotam se ku-
pi ocvja vojna po najvišji dnevni ceni.
10047

Gostilna v Ljubljani ali bližini Lju-
bljane se vzame
v najem. Ponudbe pismeno ali ustmeno
na upravništvu Sl. N. pod št. 23/10182.

Učenka se sprejme v modno in mau-
fakturno trgovino. Biti mora ze-
lo poštna, dobra v računu ter stan-
joča v Ljubljani. Vpraša se v trgovini
Albine Samec, Sv. Petra c. 53. 10165

Paziv Gospod **Albert Stock** iz Trsta,
rojen 17. 2. 1891, samec, pomor-
ski natak naj izvoli v svrhu važnih
obvestil naznaniti sedanjim svoj
Magd. Kunstel, Trst, ul. Commerciale 5/III
10179

Dekla se išče za takoj, katera se razume
tudi na kuho. Biti mora pridna
in poštna. Plača po dogovoru. Naslov
pove upravništvu „Slov. Naroda“. 10181

Kupio bih kučo v Ljubljani, na pro-
stornem mestu, na
vijo, solidno gradnjo in urjednosti od
K. 200.000. Ponudbe pismeno na upravo
Slovenskega Naroda pod šifrom „Kuča
v Ljubljani“ 10184.

Begunka vdova po v vojni padlem
soprogu, išče mesta samo-
stojne gospodnje, trafike ali kaj po-
dobnega. Slovenka, večja srbohr-
vaškega, italijanskega in prilično nem-
škega jezika. Naslov pove uprav-
ništvu Slovenskega Naroda 10190

Revisirator izvršen, z daljšo prakso v
večjih podjetjih, se išče.
Ponudbe s prenosom svedočih referen-
cam in zahtevu plače na Zagrebški
parafin. 10268

Kontorista, večšega hrvatskega, sloven-
skega, nemškega in češkega
jezika v pismu in govoru ter strojeviš-
kakor tudi ostalih kontorskih poslov,
glavovrstne sile s svedočbami išče Andrija
Golubič, Jurišić 10, Zagreb, Trgovina vina
na veliko. 10272

Traži se služavka za sve kučne poslove,
ne treba znati. Postupak dober. Nastup
1. XI. Plača po dogovoru. Usmeno ili
pismeno na adresu: Slavko Moravec, Za-
greb, Kuković ul. br. 20. 10173

Djevojku za sve s godišnjim svedoč-
kuha, traži mala obitelj. Košta i po-
stupak dobar, mesečna plača 100 do
120 K, nastup 15. listopada ili po do-
govoru. Veliko se rublje pere izvan
kuće. Kuković ul. br. 20. 10173

Palica zamenjana. Kdor je pomotoma
12. oktobra, popoldne v gostilni Javornik
v Škofljičah lepo svetlo imeno palico
(manila) z obročkoma iz srebra ne žice
pod ključko in z roženo špičo na spo-
dnjem koncu, naj blagoviti to nazna-
niti (proti nagradi) dr. H. Skerlj, Eli-
zabetina c. 7, II. 10170

Gospodična k trem otrokom se išče.
Znanje več jezikov, izve-
šana naj bude po možnosti na klavirju in
pomagati mora v hiši. Začetna
plača 100 K in najboljša preskrba.
Nadalje se išče: popolnoma izvešana
mlajša kuharica, katera se uporablja
tudi v gospodinjstvu. Začetna plača
80 K, z najboljšo preskrbo. Ponudbe
v obeh slučajih s sliko naj se pošljejo
tako na našlov: „Nadsumarija“ To-
varnik, Srijem. 10183

2 učenca in 1 pomočnika sprejme če-
sljarski mojster Jasez Kna-
pič v Tacni pri Ljubljani. 10161

Kupiti bi male vozove, (vagonete)
ploče za okretanje za ci-
glarsko industrijo i podložne daske
za crijep. Ciglena Čazma Hrvatska. 10191

Radi preseljitve prodam dvonadstropno
hišo v Šški.
Ponudbe pod „Prodajalec 100“/10195
na upravo „Slov. Naroda“. 10159

Traži se ova sluge, poštene marijive.
Jedan za konje, drugi za
krave. Plača po pogodbi. Ponude slati
na Frana Novaka Severin kod Belovara.
10185

Vsako množino konjske žime kupuje
tvrtka
M. Mihelič, Solenburova ulica,
Ljubljana. 10014

Med in vosek kupuje v vsaki množi-
ni družba „Sad“ preje
Primož Hudovernik, Ljubljana, Kolo-
dvorska ulica. 10048

Sivilja za otroške obleke se priporoča.
Naslov se izve
Haring, strojno pletenje, Čevljarska ul. 4.
10256

Za svoje uslužbenice kupim več še
dobro ohranje-
nih oblek in površnih sukenj in klobu-
kov. Plačam z denarji ali živili. Po-
nudbe na upravništvu Slovenskega Na-
roda pod „Obleka 10193“

Išče se graščina z gospodarstvom in
Kranjskem, Kranjskem ali na Koroskem
pod naslovom Kapetan Leinweber, Varazdin.
10203

Trgovski sodnik, mešane stroke išče
mesta v kakoli-
štrgovini. Ponudbe pod „Dobra moč
10187“ na upravništvu Slovenskega Na-
roda. 10187

Sprejme zastopstvo dobro izurjen trg-
pomočnik bodisi
za manufakturno blago, živiliške po-
trebitve, mineralno olje, ali za vpo-
silažje slik v povečanje. Cenj.
ponudbe na upravo lista pod šifro „za-
stopnik“/10189.

Traži se enostavna poštna i mar-
šljiva djevojka Slovenka k je-
dnemu djetetu od jedne i pol godine
za Novi u hrvatskom Primorju. Pis-
mene ponude na adresu: **Marija Pexir**
— Griča, Novi, Hrvatsko Primorje. 10217

Dobro izvešanega prodajalca in knji-
gozdjov sprejme ta-
koj **zalogu pohištva v Mariboru**.
Zmožen mora biti tudi nemškega jezika.
Samo pismene ponudbe na Nabiralično
inservatov, Maribor, Grajska ul. 15, pod
„zalogu pohištva“. 10178

Išče se takoj
Logar (Slovenec) z državnim izpitom
za gozdarsko varstveno službo, revir
približno 500 ha gozda; on ima zajedno
tudi vodstvo pri poljedelstvu približno
10 ha v lastni rezi. — **Vrtnar** (Slo-
venec) za približno 1 ha vrta s sočivjem
in sadjem; park z nekaterimi cvetličnimi
gredami in z rastlinjakom. Vrtnarski po-
močnik je že tam. — Ponudbe na
grofa Goess v Žrehtu na Kor.
10274

Resna, inteligentna Slovenka išče stalne
službe k
bojso napredni robniki kot opora gospo-
dinji. Ima veselje do otrok in do ekon-
omije. Rada pomaga v kuhinji in pisarni.
Želi občevanja v domačem krogu in vso
oskrbo v hiši. Gre samo na deželo. Na-
stop takoj ali pozneje. Dopolni z navedbo
plače na upravništvu „Slov. Naroda“ pod
„Pridna in vestna 23/10171“.

Ženitna ponudba. Nadočitelj večrazredne
šole v večjem kraju ob
železnici, s plačo in dokladami 8. činov-
nega razreda državnih uradnikov, vino-
gradni posestnik, trezen in miren, 51 let
star, vdovec s 4 odraslimi otroki, ki so
deloma že preskrbljeni, deloma bodo
kmalu preskrbljeni, želi, da bo lažje in
hitreje popolnoma oskrbel svoje otroke
in ker se čuti osamljenega in še ne ma-
ra iti v pokoj, zaskanske družice. V po-
štev pridejo gospodične ali vdove brez
otrok ali s preskrbljenimi otroci, primer-
ne starosti, zdrave i krepke postave ter
priključne zunanosti in s primernim
premoženjem. Cenjene ponudbe s sliko
in opisom vseh razmer se naj pod
„Sreča in zadovoljnost/10166“ tekem enega
edna naslovijo na upr. „Sl. Nar.“ 10166

Prodam lepo hišo
v Matuljah.
Naslov pove upravništvu. 10158

Preklic.
S tem izjavljam, da ni
resnično kar sem govoril
dne 1. decembra 1919 o go-
spe! Slamnjak na hodniku
pred njenim stanovanjem.
J. Gabriel.

Više vagona dobrog bijeloy
VINA

odmah za prodati. Reflektanti neka
osebno dodju. Milan Kallay Zlatar Bi-
strica. 10186

Svarilo.
Izjavljam, da nisem plačalk za ni-
kake dolgove, ki bi jih moja žena
Lojka, roj. Strmolec napravila,
bodisi pri privatnih ali pri zavodih,
ker je ona brez vzroka in proti
moji volji od mene znežala. Ra-
di raznih njen h dejanj bom v najkraj-
šem času pri advokatu v Ljubljani vi-
žiti tožbo za odvzet zakon.
Poštevo pri Strumici, dne 24. no-
vembra 1919.
Med. univ. dr. Josip Kon,
zdravnik i. kat. i. post. puka.

Sladkor se kupi. Ponudi
naj se vratarju v
hotelu „SLON“ v Ljubljani. 10133

Kostan'ev les (domači kostanj) kupuje
po najvišjih dnev. cenah
Alex Rosenberg, Graz, Annenstrasse 22
10200

Kupujem star baker. Plačam najviš-
je cene. Oden
Koutny, Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 37.

Kupujem vseh vrst stoječa drevesa v
vsaki množini, cele gozde
kakor tudi rosamezna drevesa: hrast,
oreh, brst, javor, češnja, smreka i. t. d.
sploh vseh vrst stoječa drevesa po naj-
išji ceni. Ponudbe, Ljubljana, Došenka
cesta št. 5, Josip Plankar. 9977

Ortopedice čevlje ter čevlje za vsa-
ne dobavlja spec. alna trgovina **Walter**,
Gradec, (Graz) **Leonhardstr. 49**.
Največja zaloga vsakovrstnih vlog
za ploščate in nenake noge tudi po
modlu in zdravniški naredbi. 9649

Gospodu Karlu Cibicu
s Kontovelja.

K sominu Vašega imen-
dana pošljamo obilice sr-
čnih čestitk!
Pevsko društvo „Danica“.

KUPUJEMO
KATRAN od riavega premoga
Ponudbe z oznako letnega kvan-
tuma pod šifro „Katran 741“
na Blocknerov zavod za oglaševanje,
Zagreb, Jurjevska 31. 10265

Kupi se vsaka množina
bukovih in hrastovih drv
bukov. oglja in tesan les.

Množina in cena naj se v ponudbah
označi
Malenšek M., Maribor.

Konjak
Za oslabele vsled starosti, proti slabostim
v želodcu in proti gubitku telesne moči
je **stari vinški konjak** pravo živ-
ljenje. Razpošilja dve pol litrski steklenici
franko pakovanje, za 68 K. 5848

Benedikt Hertl,
graščak na graščini Golč pri Konjicah
Štajersko.

Šoto
za kurjavo, steljo, izolacijo in
druge namene razpošilja na vago-
ne in drobno
F. & A. UHER,
veletrgovina s premogom, Ljubljana

Praščice
ščetine
v večjih partijah (na vagona) ali tudi v
manjših množinah se kupijo. Ponudbe
z vzorci na **Ludwig Engel Nachf G m b H**
Rosshaarspinnerei, Bünauburg bei Pod-
mokli Bodenbach a. E. 10270

Efesin
pisemsko črnilo
najboljše kvalitete
3 00% prihranka
za poskus priporočamo:
100 zavitkov
à 1/16 l črno pisemsko črnilo K 48—
à 1/16 l antracen „ K 52-50
50 zavitkov
à 1/16 l črnilo za kopiranje K 45-75
Pri vpošiljavi od K 12— razpošljemo
franko 20 zavitkov à 1/16 l antracen in
črno pisemsko črnilo.

Barve za obleko
100 zavitkov K 75— 10172
A. Jurca in sinovi, Ptuj.

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo
Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šte. 102.
Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „ SPERANZA “ „ IMPERIA “ Opatija.	Sanatorij in veliko mor- sko kopališče „ TERAPIJA “ Crikvenica.	Palace-Hotel „ MIRAMARE “ Crikvenica Telefon Intern. 11.
Hotel-Pension in morsko kopališče „ IMPERIA “ Sušak-Reka Telefon Intern. 2-14.	Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem konfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvor- jeni skozí celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasniva za Crikvenico: uprava hotela „ Miramare “ v Crikvenici: za Novi: uprava hotela „ Sar-Marine “ v Novom: za Sušak; Središnji uređ društva, Sušak-Reka. — Naslov za brzojave Jadran- sko društvo Sušak-Reka , Intern. telefon št. 9-3.	Hotel-Pension „ SAN-MARINO “ Novi Vinodolski Tel. Intern. 5.
Hotel-Pension in morsko kopališče „ JADRAN “ Bakar.		Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „ LISANJ “ Novi Vinodolski

Klobake, damske in moške nove izde-
ljave ter
sprejemam stare v renoviranje vsake
četrtke pri g. Dežmanu, Gosposka ulica
šte. 4/II, po zmernih cenah. 10125

bačvara.
Upitati kod **Dioničke pivare**
Sarajevo. Ponude treba istoj
slati. 10264

D R V A
mekha in trda dobavi in pripelje
na dom. **V. Scagnetti**, parna
žaga za državnim kolodvorom.
9921

Ladijskistrojnik
z večletno prakso na najmodernejšem
bizovoznem parniku bivšega avstrijske-
Lloyda, išče mesto obratnega vodja
ali nadstrojnika ali strojnika. Cenj.
Ponudbe pod „Ladijski strojnik“ na
Zastopstvo uprave Slov. Naroda, Ma-
ribor, Grajska ul. 15. 10054

Elektrotehniške
materijalije
nudi.
Robert Hesky,
Wt Neustadt Baumkirchner Ring 9,
Avstrija. 10052

Bukova drva
ogljje, smrekov les, deske in trame kupuje „**CROATIA**“,
gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, **Marije Terezije**
cesta šte. 2. 8206

2 perfektni stenotipistinji
v besedi in pisavi popolnoma zmožni nem-
ščine in srbohrvaščine, se iščeta za v Jugo-
slaviji ležeče podjetje. — Ponudbe pod
„W. A. 5386“ na 10263
Rudolfa Mosse, Wien I., Seilerstätte 2.

Upraviteljica
Directrice
večje penzione v Budimpešti išče sodelovanje pri osnovi kako
penzione v Jugoslaviji ali pri kake že obstoječi penzionir-
kot kompanjonka. Poseduje večletno prakso, skromen kapital,
srebrnine itd. — Ponudbe pod šifro „Directrice 24“ na Blocknerjev
zavod za oglaševanje, Zagreb, Jurjevska ulica 31. 10266

Naznanilo.
Podpisani slavnemu občinstvu vljudno naznanim, da preselim delavnice in
prodajalno iz **Sodne ulice v lastno hišo, Židovska ulica št. 5 v Ljub-**
ljani, kjer se prodajala 15. t. m. v nadaljno poslovanje odpre.
Cenjenim odjemalcem se za dosedanjí obilni obisk toplo zahvaljujem in
priporočam za nadaljno naklonenost ter zagotavljam, da se bodem potrudil
zadovoljiti vsem zahtevam moje stroke, kolikor bodejo dopuščale razmere, naj
si bode glede kakovosti ali cen, v polno zadovoljnost, kar mi bode vsled ugod-
nejših prostorov in splošne preureditve času in zahtevam primerno tudi ložje
mogoče.
Z odličnim spoštovanjem
Fran Kos,
10005 mehanična pletilnica nogavic in modne konfekcije.

NAZNANILO. 9659
Slav. občinstvu, občinskim in župnijskim uradom vljudno
naznanjam, da sem **presellil svojo tehnično pisarno iz**
Črnomlja ozir. Gradaca
v Novo mesto, Glavni trg št. 94
Priporočam se za vsa cenjena naročila za napravo načrtov
in izpeljavo vseh vrst v to stroko spadajočih stavb, kakor moderna
gospodarska poslopja, železobetonske naprave, stropove, stopnice,
vodovode z vso hidravlično opremo po strokovni izvedbi in pri-
merni ceni. S spoštov **Paul Bren, mest. stavbenik, Novo mesto.**

Deželni ali okrožni zastopnik
za nemške in avstr. nemške vrlo sposobne industrije sledečih strok
se iščejo:
orodja, stroji za orodje, poljedelsko orodje, armature,
dvigala, blagajne, gonilna jermena, gradbeni material,
voda, ter vodlo steklo, tehniški material, živinozdrav-
ski preparati. — Prednost imajo tukajšnje tvrdke s potniki.
Sposobnosti za nemško korespondenco potrebna. Ponudbe z re-
ferencami pod šifro „**Trgovac br. 28344**“ za upraviteli na **Block-**
nerov zavod za oglaševanje, Zagreb, Jurjevska ul. 31.

KAROL HUBINGER
nadrevident južne železnice v. p.
danes ob 14. uri po dolgem, mučnem trpljenju v 86. letu svoje
dobe po sprejemu svetih tolažil mirno in v Bogu udano
preminul.
Pogreb nepozabnega pokojnika bode v sredo dne 10. t.
m. ob 15. uri iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališču k
Sv. Križu.
Zadušnice se bodo darovale v Trnovski cerkvi.
Ljubljana, dne 8. decembra 1919.
Žalujoči ostali.

Zahvala.
V imenu žalujočih izrekam iskreno zahvalo vsem,
kateri so ob bridki izgubi našega Cenkota
majorja Ivana Logerja
z nami sočastvovali, dotično dragega pokojnika na nje-
govi zadnji poti spremljevali.
Posebej se toplo zahvaljujem preč. voj. duhovščini
in vsem vojaškim oblastim, častnikom, podčastnikom
in močtvu, ki so sodelovanjem in darovanjem krasnih
vencev pokojniku izkazali zadnje časti.
Prisrčna hvala g. polkovniku Maliju, poveljniku
gorskega art. polka v Celju za ganljivo nagrobno slovo
in g. polkovniku Markoviču, poveljniku dravskega art.
polka v Ljubljani za vso skrb, s katero je častil svojega
prerano umrlega tovariša.
V Ljubljani, dne 11. oktobra 1919
Friderik Loger
okrajni glavar.
10169

Stanje vlog je znašalo koncem meseca junija 1918 K 280.000.000.—.

Glavnica K 100.000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Vsakovrstne bančne transakcije.

„Srna“ — znamka jamel nedosežno kakovost mila.
IGNAC FOCK, tovarna mila in sode KRANJ.

Užigalnike različnih tipov,
prvovrstni proizvodi — prvovrstni proizvodi
raznovrstni papir za pisarne
nudi — dunajske uvozne trdke — nudi
E. Pettek, Ptuj, Herbersteingasse 9.

„Alojzij in Valentin Accetto“
mestna stavbenika in sodno zapr. cenilca, Ljubljana, Trnovski pristan 14.
prevzemata in izvršujeta vsa stavbena dela, kakor tudi vsakovrstna projektiranja in napravo načrtov in visoke stavbe, cerkve, javne šole, nadalje cenilce, tehnična inženjerska dela. — Ob enem imata tudi oblastveno dovoljeno zasebno posredovalnico za nakup in prodajo posestev, kakor hiš, zemljišč, gozdov i. t. d. 930

Modni salon
Rozi Fabčić
Rimska c. 6
Na Dunaju osebno izbrani modni in velour klobuki v veliki izbiri. V zalogi so tudi lični klobuki ter športne in krasne čepice, kakor tudi vse v to široko spadalne potrebščine.
Rimska c. 6
Rozi Fabčić
Modni salon

Preporučamo gg. trgovcima i preprodavalcima novo izišu sliku

Njeg. Vis. Regenta Aleksandra

izradjena od umetnika V. Dodera, veličina slike 49x68, ista je izradjena otmeno po originalu u jednom od najboljih grafičkih zavoda. Cena po kom. K 20.— a preprodavalcima i trgovcima dajemo 40% popusta. Naručbe prima izdavalacka knjižara **Celap i Popovac, Zagreb, Berislavićeva ulica 17.** 9307

Radenski-
ZDRAVILNI VRELEC
najboljše vseh poznatih natron-
lition vrelcev. Kot zdravilna voda
od zdravniških avtoritet radi svo-
jega jako razstvarajočega in kislino
zatirajočega učinka posebno pri-
poročena proti mehurim, ledvičnim
želodčnim boleznim, protinu in
nahodu. Najboljše zdravilno sred-
stvo proti pesku in kamenčku.
GIZELA VRELEC — prvovrstna
namizna voda s posebno bo-
gato vsebino ogljične kisline. Naj-
prikladnejše za mešanje s starim
belim kakor tudi rdečim vinom in
sadnim sokom
zdravilna in namizna voda, posebno priljub-
ljena za mešanje s kislim vinom, sad-
ecem in sadnim sokom. 917

JURJEV in KRALJEV VRELEC
zdravilna in namizna voda, posebno priljub-
ljena za mešanje s kislim vinom, sad-
ecem in sadnim sokom. 917

Centralna posredovalnica
dr. z om. zav. „Zentrag“
Gradec, Brandhofgasse 10.
nudi pod kulantnimi pogoji:
**industrijske predmete vsake vrste polje-
delske in druge stroje, železno, stekleno
in porcelansko blago, obuvala, sol, kemi-
kallije, vžigalice itd. itd.**
Blagovoli naj se zahtevati podrobne oferte.
Preskrbuje dovolitve za uvoz in izvoz. 10126

Oglje

mehko in trdo se kupi na cele vagone.
Nakupovalci se dobro nagrade. 10277
FRANZ PERNEGGER,
Kirchdorf a/Krems 122, Ob. Öst.

Odvetnik dr. Andrej Veble

naznanja, da je otvoril odvetniško pisarno pri Sv.
Leonarju v Slov. Goricah v posojilniški hiši (I. nadst.)

Različne rude,

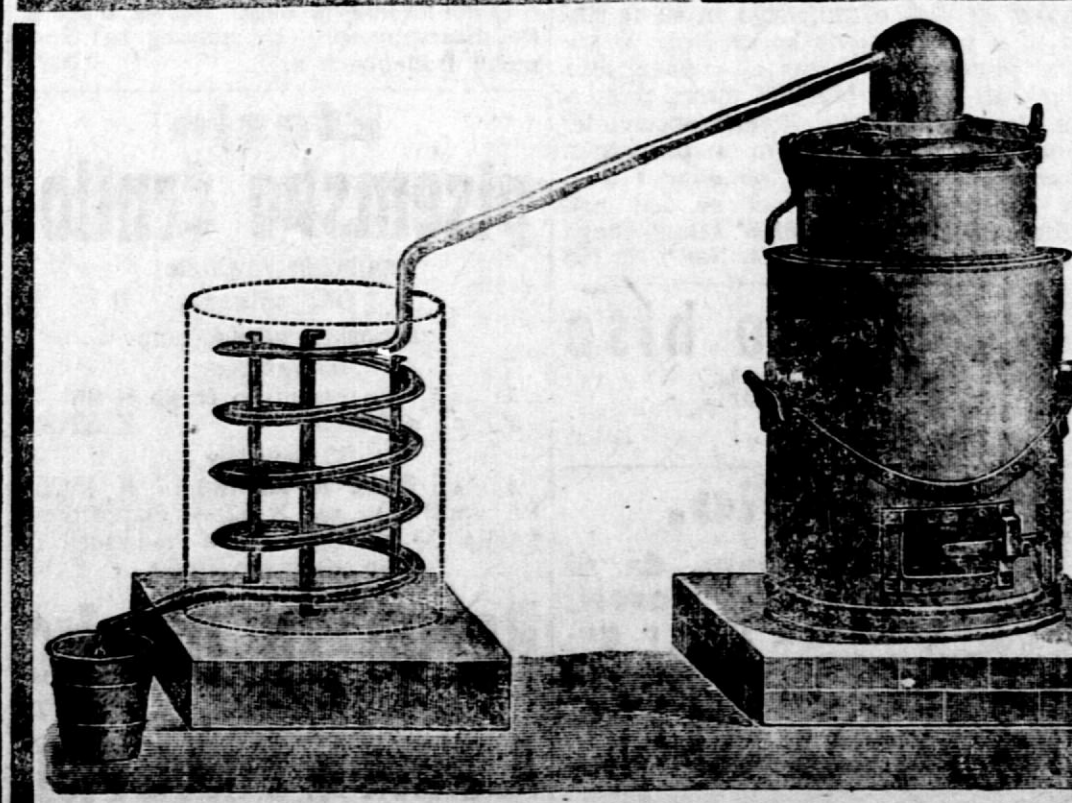
surove kovine,
izvlečke čreslovin,
lesno oglje, aceton,
lesni katran kupuje
10151 dunajska uvozna družba. Ponudbe producentov na:
E. Pettek, Ptuj, Herbersteinstrasse 9

Odvetnik
dr. Boštjan Schaubach
naznanja, da je otvoril svojo pisarno
v Borovljah. 10278

Razpošiljam v vagonih
trešana jabolka za sadjevec

in namizna jabolka. — Cene nizke, dobava takoj
Veletrgovina Franc Oset, Vransko pri Celju. .

Odvetnik
dr. Franjo Šalamun
naznanja, da je otvoril svojo
odvetniško pisarno v Ptuj,
Minoritski trg št. 5./I. in ura-
duje skupno z odvetnikom
dr. Matej Senčarjem
v prejšnji pisarni dr. Plachki. 10279

Parilnik „ALFA“

za parenje živinske krme, pripravo za kuhanje
žganja in kuhanje perila, je med vsemi parilniki
najboljši.

Parilnike vseh velikosti od 50 do 350 ltr. v
pecinkani in črni izpoljavi imamo na razpolago
ter z istimi kupcem lahko takoj postrežemo.
Prekupčevalci se iščejo in dobijo na dnevne cene
primeren popust. 9998

Genik na željo zastoj.
Delniška družba Alfa Separator
na Dunaju XII., Wienerbergstr. 31.

**MODNI
SALON
STUCHLY - MASCHKE**
LJUBLJANA,
Židovska ul. 3,
Dvorski trg 1.
Priporočajo svojo veliko izbiro krasnih modelov
baržunastih, velour, plišastih in
filcasnih klobukov kakor tudi iz
kožuškovine za dame in deklice.
Popravila točno in ceno.
žalni klobuki
gotovi.

Trgovina vina na veliko
Andrija Golubić, Zagreb

poslovnica: Jurčkova ulica 10. telefon 20-16
klet: Nikolić ulica 12. telefon 23-98.

Prodaje:
Vino belo in rdeče, staro in novo, hrvatska, dalmatinska
ter banatska. Vse na vagone in majhnih količinah, hitro
in točno odpremljanje. 10273

Svetlo
WESTINGHOUSE
WATT
KREMENEZKY
METAX
EXPORT&IMPORT
ELEKTROTEHNIKA-TEHNIKA

Eaterije zarnice vseh tipov
elektrotehni predmeti
Gen. rep. za kraljestvo SHS
Janko Pogacar Ljubljana Mestni trg 25

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica 20.000.000.- kron.

Stritarjeva ulica šteč. 2.

Rezerni fond 8.000.000.- kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje
vsakovrstne KREDITE